

Turku/I/3/5

Hankerok.
21.10.2010 UK

Arkkipiispantalo
Kaupunkiarkeologinen koekaivaus 2009

Kaivausraportti 2009
Jukka Sipilä

Arkisto- ja rekisteritiedot

Tutkimuskohde: Arkkipiispantalo, Piispankatu 9, TURKU
 Kaupunginosa: I, kortteli 3, tontti 5
 Tutkimuksen laatu: Kaupunkiarkeologinen koekaivaus
 Kohteen ajoitus: 1800-luku
 Kantakartan lehti: XXVIII:9⁷
 Koordinaatit Turun kaupungin järjestelmässä: $x_T = 105660$ $y_T = 70\ 593$
 Peruskarttalehti: 1043 12
 Kkj-koordinaatit: $x_{kkj}=670\ 5658$ $y_{kkj}=1570594$
 Ykj-koordinaatit: $p=6714270$, $i=324\ 0543$
 EUREF-FIN-koordinaatit: $x_e=671\ 1452$, $y_e=240\ 479$
 Maanomistaja: Evankelisluterilainen kirkko
 Tutkimuslaitos: Turun museokeskus
 Kaivauksenvalvoja: Aki Pihlman
 Tutkija: Jukka Sipilä
 Kaivausapulainen: Harri Jokinen
 Kenttätyöaika: 26.1. – 3.2.2009
 Tutkitun alueen pinta-ala: 21 m²
 Tutkimuksen rahoittaja: Suomen evankelisluterilaisen kirkon Kirkkohallitus
 Esinelöydöt: TMM 22550 (alanumeroita 4, kappalemäärä 5)
 Löytöjen säilytyspaikka: Turun museokeskus, maalöytövarasto
 Digitaaliset valokuvat: DT2009:4:1: 162_6287 – 163_6388 (Yhteensä 45 kuvaa)
 Kaivausraportin säilytyspaikka: Turun museokeskus
 Kaivausraportin kopio: Museovirasto, rakennushistorian osasto

Sisällysluettelo

1. Tiivistelmä	s. 3
2. Johdanto	s. 3
3. Tutkimusmenetelmät ja dokumentointi	s. 4
4. Mittaus ja koordinaatisto	s. 4
5. Havainnot koekaivannoista	s. 4
6. Tulokset	s. 7

Liitteet

1. Karttaluettelo
2. Kartat
3. Löytöluettelo
4. Valokuvaluettelo
5. Paperituloste digitaalisista valokuvista

1. Tiivistelmä

Arkkipiispan virkatalo on vuosikymmenien aikana painunut hitaasti ja vinoutunut. Painumaa yritetään pysäyttää perustusten vahvistamisella ja paalutuksella. Työ vaatii runsaasti maaperään kohdistuvia töitä. Kaupunkirakentamiseen liittyvien kulttuurikerrosten tiedetään alueella ulottuvan 1600-luvun jälkipuolelle saakka, sitä ennen keskiajalta lähtien alue on ollut peltona. Sen selvittämiseksi, missä määrin 1800-luvun lopulla tehdyn rakennuksen kohdalla ja sen ulkoseinien vieressä on säilynyt alueen vanhemmasta käytöstä kertovia kulttuurikerroksia, katsottiin arkeologiset koekaivaukset tarpeelliseksi. Rakennuksen ulkoseinustalle tehtiin kuusi koekaivantoa ja rakennuksen sisälle kellariin kolme koekaivantoa. Tutkimukset eivät tuoneet esille ehjänä säilyneitä kulttuurikerroksia tai rakenteita.

2. Johdanto

Turun tuomiokirkosta runsaat 300 metriä pohjoiseen sijaitsee arkkipiispantalo osoitteessa Piispankatu 9 (Turun kaupungin I kaupunginosan kortteli 3, tontti 5). Rakennus on vuosikymmenien aikana hitaasti painunut ja vinoutunut. Talo on perustettu saven varaan hirsiarinalle, jonka päälle on ladottu luonnonkiviperustus. Tarkkavaaitusten perusteella rakennus vinoutuu hitaasti noin 3 mm/vuosi. Painuman pysäyttämiseksi perustukset aiotaan vahvistaa ja paaluttaa.

Arkkipiispantalo on rakennettu vuonna 1887. Uusrenessanssityylisen rakennuksen pystyrunkona ovat massiiviset muuratut tiiliseinät. Aikaisempi piispantalo sijaitsi samalla tontilla lähellä jokirantaa. Nykyinen arkkipiispantalo on paikalla, jonka läheisyydessä aikoinaan on ollut mm. ruutanalammikko ja kahdeksankulmainen huvimaja. Tontilla vanhimmat kaupunkirakentamiseen liittyvät kulttuurikerrokset ulottunevat 1600-luvun jälkipuoliskolle saakka. Sitä ennen keskiajalta alkaen alue oli peltona. Gangiuksen kartassa vuodelta 1634 kulkee kaupunkia ympäröinyt tulliaita nykyisen arkkipiispantalon kohdalla. Sen selvittämiseksi, missä määrin 1800-luvun lopulla rakennettuna rakennuksen kohdalla ja sen ulkoseinien vieressä on säilynyt alueen vanhemmasta käytöstä kertovia kulttuurikerroksia, katsottiin arkeologiset koekaivaukset tarpeelliseksi. Koekaivausten perusteella oli tarkoitus selvittää arkeologisten tutkimusten tarve ja laajuus tontilla. Kattavan kuvan saamiseksi tehtiin rakennuksen ulkoseinustalle kuusi koekaivantoa ja rakennuksen sisälle kolme koekaivantoa. Koekaivantojen yhteispinta-ala oli noin 21 m².

Alueella ei ole aikaisemmin tehty arkeologisia tutkimuksia. Rakennuksen painumiseen liittyen on rakennuksen koillispuolella tehty vuonna 1997 kaksi koekuoppaa perustusten viereen, josta lähtien painumaa ja orsivesipintaa on seurattu säännöllisesti. Rakennuksen kohdalla orsivesipinta ulottuu poikkeuksellisen korkealle.

Turun museokeskus arkeologisten tutkimusten suorittajana ja Suomen evankelisluterilaisen kirkon Kirkkohallitus rakennuttajana solmivat arkeologisten koekaivausten suorittamista koskevan sopimuksen 12.1.2009. Sopimuksella määriteltiin osapuolten välinen tehtävien jakautuminen sekä ne kustannukset, jotka rakennuttaja korvaa Turun museokeskukselle. Rakennuttajan pääasialliset velvoitteet olivat tutkimuskustannuksista vastaaminen sekä koneellisesta maa-aineksen poistosta huolehtiminen. Rakennuttaja vastasi myös työmaan työturvallisuudesta. Kustannukset arvioitiin enintään 5400 euroksi. Turun museokeskuksen pääasiallisena tehtävänä oli huolehtia arkeologisesta valvonnasta ja dokumentoinnista sekä tutkimusraportin tekemisestä, löytöjen luetteloinnista ja konservoinnista. Tutkimusmateriaalin arkistoinnista ja varastoinnista vastaa Turun museokeskus.

Kaivausryhmään kuului projektitutkija FK Jukka Sipilän lisäksi tutkimusapulainen Harri Jokinen. Kaivausten valvojana toimi Turun museokeskuksen tutkija FL Aki Pihlman. Varsinainen kenttätyöaika oli 26.1. – 3.2.2009. Projektitutkija Jukka Sipilä teki kenttätöihin liittyvät jälkityöt 4.2. – 27.2.2009. Kenttätyövaiheen aikaiset työskentelyolosuhteet olivat periaatteessa hyvät, mutta 0,6 metrin vahvuinen routa haittasi pintakerrosten dokumentointia ja hidasti osaltaan työtä. Havainnointia vaikeutti myös poikkeuksellisen korkealla sijainnut orsiveden pinta. Pääsääntöisesti orsiveden pinta oli korkeudella 6,72 m mpy.

3. Tutkimusmenetelmät ja dokumentointi

Etukäteen suunniteltiin arkkipiispan talon ulkopuolelle neljä koekuoppaa ja sisälle kolme. Kunkin koekuopan laajuudeksi määriteltiin n. 1,2-1,5 x 2 metriä. Koska kaivaukset edistyivät oletettua nopeammin, kaivettiin rakennuksen ulkoseinustalle lopulta kuusi koekuoppaa. Kolme koekuopista oli rakennuksen luoteissivustalla ja kolme kaakkoissivulla. Koillispäätyyn oli vuonna 1997 kaivettu kaksi koekuoppaa perustusten tutkimista varten, joten nyt ei katsottu tarpeelliseksi tehdä koillispäätyyn lisää kaivantoja. Lounaispäädyssä puolestaan kasvi- ja pensasistutukset estivät koekuoppien teon. Tästä ei ollut haittaa, koska etelä- ja länsinurkkien kohdalle tehtiin koekuopat ja lisäksi yksi rakennuksen sisäpuolinen koekuoppa oli lounaispäädyksen kohdalla sen keskiosassa. Koekuoppien syvyys vaihteli 1,2 – 2,4 metrin välillä.

Koekaivannosta pintamaa poistettiin kaivinkoneella. Jos vastaan tuli jotain arkeologisesti mielenkiintoista, keskeytettiin kaivinkonetyöskentely dokumentointia varten. Käytännössä kaikissa koekaivannoissa kaivinkoneella kaivettiin pohjaan asti, mahdollisen dokumentoinnin keskeyttäessä työt vain hetkellisesti.

Kentällä rakenteiksi tulkittavat kohteet ja profiilit piirrettiin millimetripaperille mittakaavassa 1:20. Profiilien ja mahdolliset rakenteet valokuvattiin digikameralla. Kartat piirrettiin puhtaaksi Auto-Cad LT 2000i -ohjelmalla.

Kaivausten löytöaineisto oli vähäistä: pari kattotiilenpalaa, liitupiipun varsi ja fajanssia. Löydöt on lueteloitu Turun museokeskukseen numerolla TMK 22550. Kaivausalueelta ei otettu maa-, puu- tai luunäytteitä.

4. Mittaus ja koordinaatisto

Kenttätyövaiheen aikana ei käytetty takymetriä, vaan mittaukset sidottiin rakennukseen ja korkeudet mitattiin vaaituskoneella. Jälkityövaiheessa rakennus ja koekaivannot sidottiin Turun kaupungin koordinaatistoon. Korkeuspisteinä käytettiin rakennuksen tarkkavaaituspisteiden tuoreimpia lukemia.

5. Havainnot koekaivannoista.

Koekaivannot on numeroitu kaivuujärjestyksessä KK1 – KK9. Koekaivannot KK1 – KK6 sijaitsivat rakennuksen ulkoseinustalla ja koekaivannot KK7 – KK9 rakennuksen alaisessa kellarissa. Arkkipiispan talon ympärillä maanpinta oli korkeudella 8,0 – 8,2 m mpy. Koekaivantojen sijainti Turun kaupungin koordinaatistossa (keskipiste $\pm 0,5$ metrin tarkkuudella) ja kaivantojen laajuus oli seuraava:

Kaivanto	pinta-ala	X	Y
KK1	2,1 m ²	105642	70599
KK2	3,7 m ²	105668	70610
KK3	2,8 m ²	105674	70588
KK4	2,5 m ²	105661	70578
KK5	1,6 m ²	105652	70574
KK6	3,3 m ²	105647	70601
KK7	1,2 m ²	105654	70578
KK8	2,0 m ²	105653	70598
KK9	1,6 m ²	105648	70589

Koekaivanto **KK1** sijaitsi rakennuksen etelänurkan kaakkoisseinustalla. Routaantuneen pintamaan alta paljastui ohut tiilimurskakerros, joka oli vahvimillaan rakennuksen perustuskivien vieressä. Kerros oli osittain perustuskivien päällä. Arkkipiispan talo on rakennettu pääasiassa tiilestä ja kyseinen tiilimurskakerros lienee syntynyt talon rakennusvaiheen aikana. Tiilimurskakerroksen alla oli 0,2 – 0,5 metrin

vahvuinen kerros kellertävää savea, jossa oli ruosteläiskiä. Tämän kerroksen ja sen alapuolisen harmaan saven välinen raja oli selvä. Kaivannon syvyys oli noin 1,7 metriä (pohja 6,49 m mpy). Orsivesi peitti kaivannon pohjan (pinta 6,72 m mpy). Perustuskivien juureen kaivannon luoteisnurkkaan kaivettiin lapiolla pieni kuopanne, joka ulottui syvyyteen 6,01 m mpy. Lapiolla ei tavoitettu hirsipetiä.

Koekaivanto **KK2** tehtiin lähelle itänurkkaa talon kaakkoisseinälle. Kun routainen pintamaa saatiin poistettua, paljastui muutama pyöreähkö, halkaisijaltaan 15 – 30 cm kivi. Kivet olivat ohuen tiilimurskakerroksen alla, osin sen seassa. Tässä vaiheessa konekaivuu pysäytettiin, kivet puhdistettiin ja dokumentoitiin. Tässä vaiheessa pidettiin mahdollisena, että kyseessä voisi olla jäännös kiveyksestä. Kivien alta paljastunut maa oli homogeeninen hiekkansekainen savi. Saven alla oli yhtenäinen tasossa oleva 0,1 metrin kerros multavaa savea, jossa oli runsaasti puun juuria. Multavan saven alla oli yhtenäinen, ruosteläikkiä sisältävä harmaan saven kerros. Koneella kaivetun 1,8 metrin syvyyden kuopan luoteisnurkkaan tehtiin lapiolla muutama koepisto. Lapiolla tökkimällä tavoitettiin hirsiarina, joka oli tasolla 6,10 – 6,20 m mpy. Korkealla ollut orsiveden pinta häytti tarkempaa havainnointia.

Arkkipiispantalon luoteisseinämälle lähelle rakennuksen pohjoisnurkkaa kaivettiin koekaivanto **KK3**. Koska kaivanto sijaitsi osittain ajoväylällä, oli pintamaa routaantunut yli 0,6 metrin syvyydeltä. Pintamaa oli lähes 0,7 metrin syvyyteen multavaa soraa, jossa paikoin oli välissä multavaa hiekkaa. Multavan soran alla oli 0,1 – 0,4 metrin vahvuinen tiilimurskaa sisältänyt kerros. Paksuimmillaan kerros oli perustuskivien vieressä ja kerros oli osittain perustuskivien päällä. Multavan soran ja tiilimurskan alla oli paksuimmillaan 0,8 metrin kerros hiekkansekaista harmaata savea, jonka alapuolella oli harmaata savea. Syvyydeltään 1,8 metrin kaivannon kaakkoisnurkkaukseen tehtiin lapiolla koepistoja. Lapiolla tökkimällä tavoitettiin hirsiarina tasolla 5,75 m mpy.

Koekaivanto **KK4** kaivettiin rakennuksen luoteisseinustalle. Koska kaivanto sijaitsi osittain ajoväylällä, oli pintamaa routaantunut yli 0,6 metrin syvyydeltä. Routakerroksen läpäisy pienellä kaivinkoneella oli hankalaa. Routakerroksen alaosassa oli kooltaan vaihtelevia kiviä (halkaisija 0,2 – 0,6 m) tiilimurska- ja laastikerroksessa. Stratigrafisesti kivet kuin tiilimurskakerroksenkin olivat kiviperustusta nuorempia. Tiilimurska- ja laastikerroksen vahvuus vaihteli 0,2 – 0,7 metrin välillä. Kerroksen alapuolella oli hiekkapitoinen harmaa savi, jonka pinnalta löytyi pari kattotiilenpalaa ja liitupiipun varren katkelma. Koekaivannon syvyys oli kaksi metriä. Lapiolla ei tehty koepistoja, koska kaivannon pohjalla oli 0,7 metriä orsivettä. Hirsipetiä ei tavoitettu vielä 6,05 m mpy syvyydessä.

Koekaivanto **KK5** kaivettiin rakennuksen länsinurkkaan luoteisseinustalle. Paksuudeltaan 0,7 metrin routa jouduttiin rikkomaan piikkaamalla. Pintaosasta tuli esiin nupukivistä tehty sadevesikouru. Kouru on ollut jo pitkään käyttämättä, koska syntymästään asti alueella asunut talonmies ei muistanut ainakaan 50 vuoden aikana nähneensä kyseistä kourua. Tässäkin kaivannossa oli noin 0,6 metrin syvyydessä kooltaan vaihtelevia kiviä tiilimurska- ja laastikerroksessa. Kerrokset olivat osin perustuskivien päällä. Tiilimurska- ja laastikerroksen alla oli 0,2 – 0,6 metrin vahvuinen kerros multavaa savea, jossa oli runsaasti juuria. Kerroksesta löytyi pari valkoista fajanssinpalaa, paksuhko tasolasinpala sekä pullon sirpale. Tämän kerroksen alapuolella oli harmahtava savi. Runsaan kahden metrin syvyydestä kaivannosta ei tavoitettu puarinaa vielä 5,90 m mpy syvyydeltä.

Viimeinen ulkopuolella sijaitseva koekaivanto **KK6** kaivettiin rakennuksen kaakkoisseinustalle lähelle etelänurkkaa. Kaivannon etäisyys koekaivanto **KK1**:stä oli vain 3 metriä. Nurmikon ja lumen alainen pintamaa oli routaantunut vain 0,3 metriä. Välittömästi routaantuneen pintamaan alapuolelta tuli kooltaan vaihtelevista kivistä muodostunut kiveys, jonka pinta oli tasolla 7,8 – 7,9 m mpy. Samalla tasolla kivien kaakkoispuolella oli tiilimurskasta ja tiilenpaloista koostunut vyöhyke. Dokumentoinnin jälkeen kerros poistettiin lapiolla uskossa, että kerroksen alapuolella voisi olla ehjänä säilyneitä kulttuurikerroksia. Osoittautui kuitenkin nopeasti, että tässäkin oli kyse luultavasti talon rakennusaikaisista jäänteistä. Kiveyksen sekä tiilimurska- ja laastikerroksen alapuolella oli hiekkapitoinen harmaa savi, jonka alapuolella oli harmaa savi. Koekaivanto **KK6** oli syvyydeltään noin 2,4 metriä.

Kuva 1. Koekaivannon KK6 yläosan kivikkoa ja tiilimurskakerrosta arkkipiispantalon kaakkoispuolella. Valok. TMK/ Jukka Sipilä, DT2009:4:1:163_6333.

Arkkipiispantalon kellariin tehtiin kolme koekaivantoa. Koekaivanto **KK7** tehtiin kellarin läntisimpään osaan paikalle, johon oli tehty 1930-luvun alussa valettuun teräsbetonilattiaan noin neliömetrin suuruisen reikä. Teräsbetonilaatta oli tässä kohtaa noin 0,6 metrin vahvuinen. Lattiataso oli puoli metriä alempana kuin rakennuksen ulkopuolinen maa eli tasolla 7,70 m mpy. Teräsbetonilattian alapuolella oli neljä ohutta alle 0,1 metrin vahvuista kerrosta: tiilimurska- ja laastikerros, laastipitoinen hiekka, savi ja likainen savi. Näiden alapuolella oli vastaava harmaa savi kuin ulkopuolisissakin koekuopissa. Syvyydeltään 1,2 metrin kaivannon luoteisnurkkaan tehtiin lapiolla koepistoja. Lapiolla tökkimällä tavoitettiin mahdollinen hirsiarina tasolla 6,03 m mpy.

Koekaivanto **KK8** tehtiin kellariin lähelle kaakkoisseinää. Täällä kellarin lattia oli päällystetty suodatinkankaan päälle asennetulla sepelillä, jonka pinta oli tasolla 7,2 m mpy. Suodatinkankaan alapuolella oli sora. Korkealla olevan orsiveden takia kaivantoa ei voitu kaivaa koneella tasoa 6,5 m mpy syvemmälle, koska sora valui reunoista koko ajan kaivantoon. Lapiolla tökkimällä soran todettiin jatkuvan tämän tason alapuolellakin.

Viimeinen koekaivanto **KK9** kaivettiin kellariin lounaispäädyn keskivaiheille lähelle rakennuksen pääsisäänkäyntiä. Lattian pinta oli tasolla 7,2 m mpy. Lattia muodostui sorasta, sekä tiilimurskasta ja tiilenpaloista. Paksuimmillaan tiilimurska- ja laastikerros oli perustuskivien vieressä. Tämän kerroksen alapuolella oli hiekkapitoinen savi.

Kenttätyövaiheen jo päätyttyä ilmoitettiin rakennuttajan taholta teräsbetonia poistettaessa paljastuneesta **tiilikaivosta**. Kohteeseen tehtiin tarkastuskäynti. Kellarin etelänurkkauksessa oli välittömästi teräsbetonilattian alta tullut esiin pystyseinäinen tiilistä muurattu kaivo. Kaivon sisähalkaisija oli noin 0,6 metriä. Ylimmät tiilet olivat tasolla 7,2 – 7,3 m mpy. Kaivoa ympäröivä maa oli likaista tai multapitoista sora. Kaivon sijainti kiviperustukseen nähden antaa vaikutelman, että se on alkuaan ollut rakennuksen osa ja tehty taloa 1880-luvulla rakennettaessa.

Kuva 2. Tiilikivinen kaivo arkkipiispantalon kellarin etelänurkalla. Valok. TMK / Jukka Sipilä, DT2009:4:1:163_6338.

6. Tulokset

Arkkipiispantalon tontin koekaivausten yhteydessä kaivettiin rakennuksen seinustan ulkopuolelle kuusi koekaivantoa ja rakennuksen sisäpuoliseen kellariin kolme koekaivantoa. Koekaivannot antavat melko kattavan kuvan rakennuksen alla ja sivuilla olevasta maaperästä. Rakennuksen ulkopuoliset koekaivannot olivat stratigrafisesti hyvin samansuuntaiset. Pintamaan alla 0,3 – 0,6 metrin syvyydessä oli usein kooltaan vaihtelevia kiviä tiilimurska- ja laastikerroksen yläosassa. Talo on massiivinen tiilistä muurattu rakennus. Rakennuspaikalla orsivesi on kohtalaisen lähellä maanpintaa. Tiilimurska- ja laastikerrokset lienevät perua talon rakennusvaiheesta, kuten niiden yläosassa olleet kivetkin. Kiviä on mahdollisesti käytetty kosteudesta pehmeän maaperän vahvikkeeksi. Näiden kerrosten alla oli paikoin hiekkapitoista harmaata savea, minkä alapuolella oli harmaata savea. Savessa oli paikoin ruskeita ruosteläikkiä. Osassa koekuopista oli lisäksi savikerrosten välillä tasolla 6,8 – 7,4 m mpy 0,1 – 0,3 metrin vahvuinen kerros multavaa savea, missä oli yleensä runsaasti puiden- tai pensaiden juuria. Sisäpuoliset kellariin tehdyt koekaivannot eivät muuta tätä kuvaa. Koekaivausten perusteella näyttääkin todennäköiseltä, että arkkipiispantalon alla tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole säilynyt alueen vanhemmasta käytöstä kertovia kulttuurikerroksia.

Turussa 27. päivänä helmikuuta 2009

Jukka Sipilä

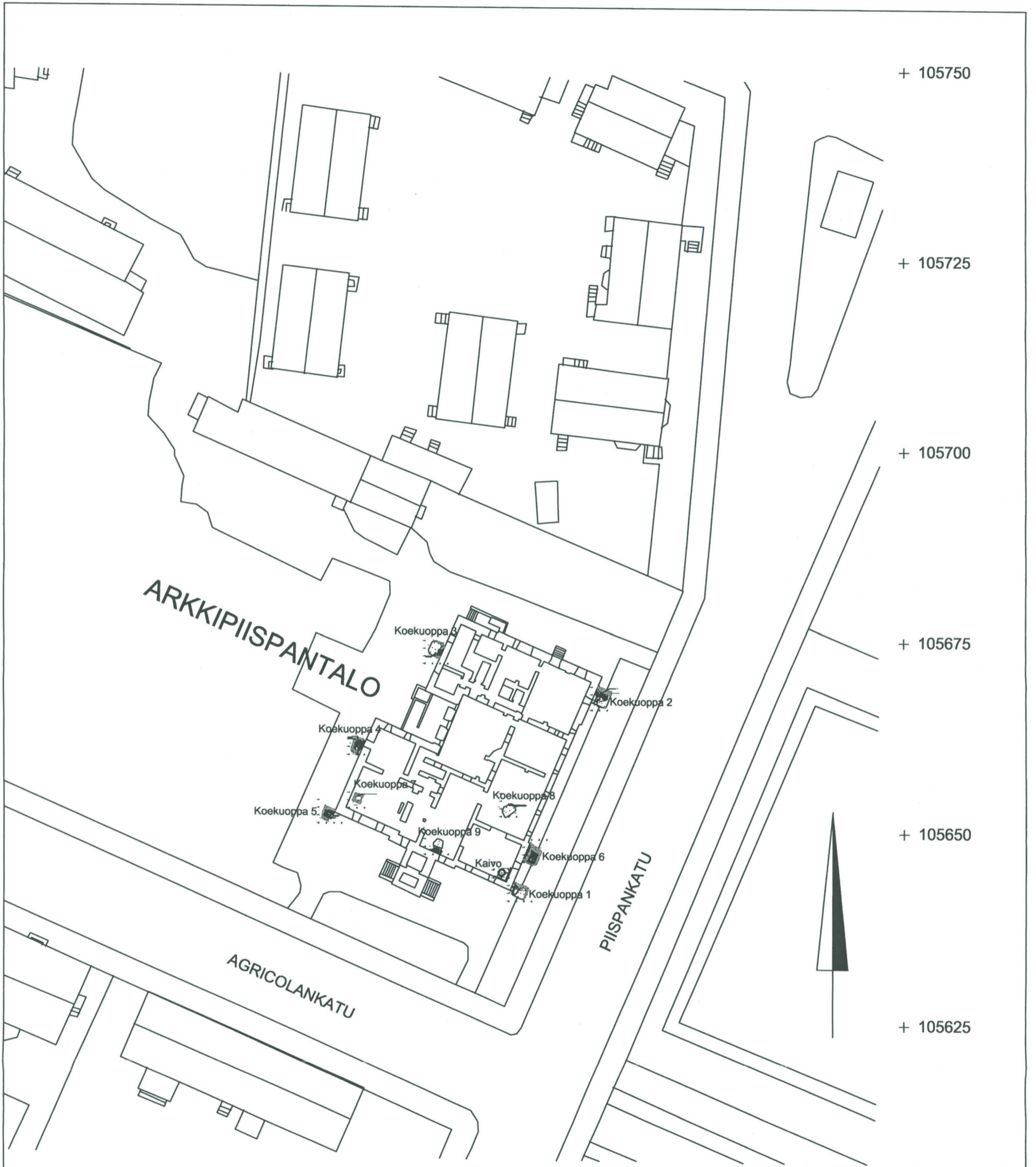
Jukka Sipilä

TURKU, ARKKIPIISPANTALO 2009

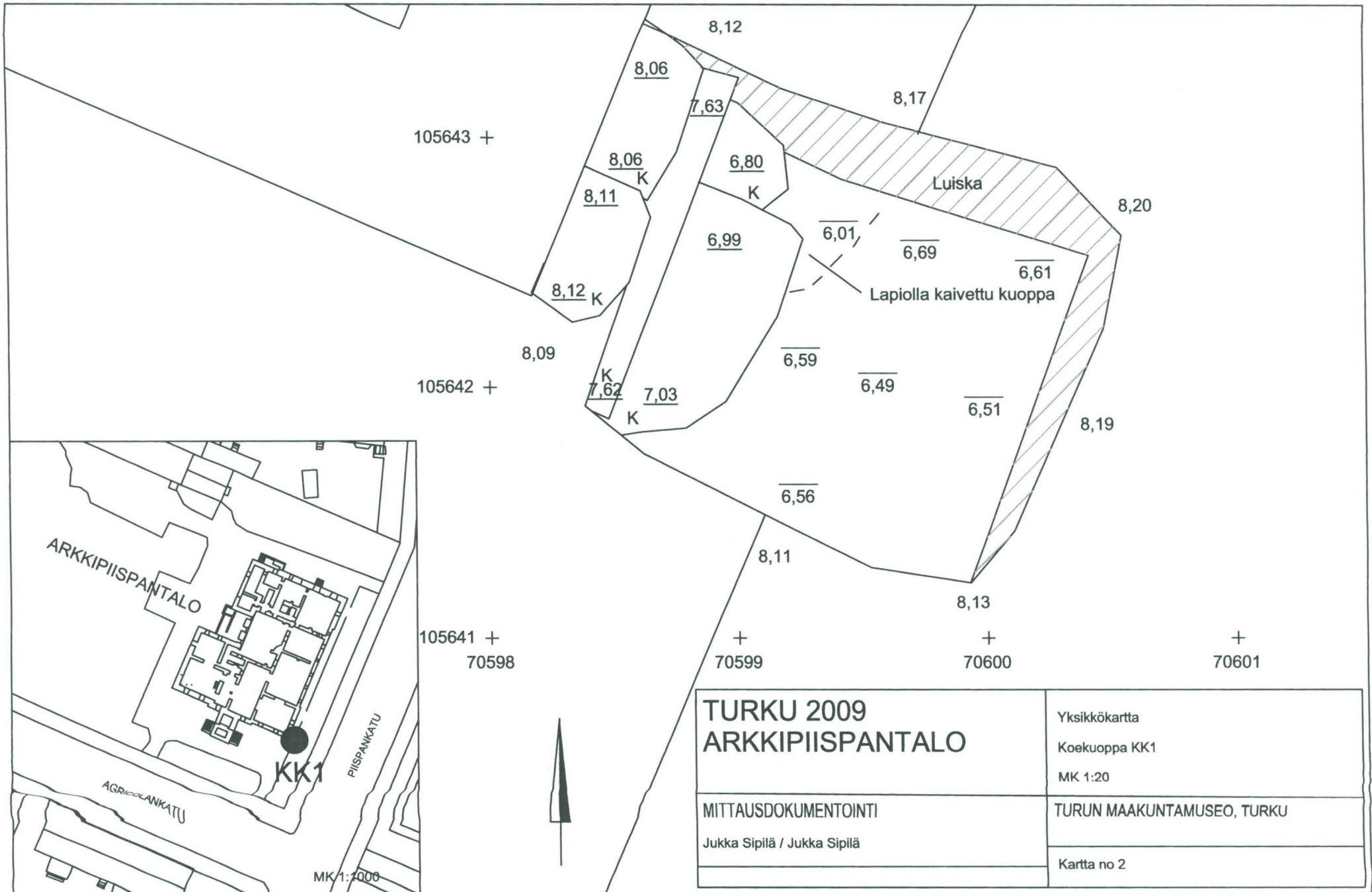
Karttaluettelo

Karttanumero:	Karttatyyppi:	Sisältö	Koko:	Mittakaava:
1	Yleiskartta	Arkkipiispantalo ympäristöineen ja koekaivantojen sijainti	A3	1:500
2	Yksikkökartta	Koekuoppa KK1	A4	1:20
3	Yksikkökartta	Koekuoppa KK2, 1. piirtokerta	A4	1:20
4	Yksikkökartta	Koekuoppa KK2, 2. piirtokerta	A4	1:20
5	Yksikkökartta	Koekuoppa KK3	A4	1:20
6	Yksikkökartta	Koekuoppa KK4, 1. piirtokerta	A4	1:20
7	Yksikkökartta	Koekuoppa KK4, 2. piirtokerta	A4	1:20
8	Yksikkökartta	Koekuoppa KK 5, 1. piirtokerta	A4	1:20
9	Yksikkökartta	Koekuoppa KK5, 2. piirtokerta	A4	1:20
10	Yksikkökartta	Koekuoppa KK6, 1. piirtokerta	A4	1:20
11	Yksikkökartta	Koekuoppa KK 6, 2. piirtokerta	A4	1:20
12	Yksikkökartta	Koekuoppa KK7	A4	1:20
13	Yksikkökartta	Koekuoppa KK8	A4	1:20
14	Yksikkökartta	Koekuoppa KK9	A4	1:20
15	Yksikkökartta	Tiilikaivo	A4	1:20
16	Leikkauskartta	Koekuoppa KK1, SE-, NW- ja NE-profiilit	A3	1:20
17	Leikkauskartta	Koekuoppa KK2, SE-, SW- ja NW-profiilit	A3	1:20
18	Leikkauskartta	Koekuoppa KK3, SE-, SW- ja NW-profiilit	A3	1:20
19	Leikkauskartta	Koekuoppa 4, SE-, SW-, NW- ja NE-profiilit	A3	1:20
20	Leikkauskartta	Koekuoppa 5, SE, SW-, NW- ja NE-profiilit	A3	1:20
21	Leikkauskartta	Koekuoppa KK6, SE-, SW-, NW- ja NE-profiilit	A3	1:20
22	Leikkauskartta	Koekuoppa KK7, SE- ja SW-profiilit	A3	1:20
23	Leikkauskartta	Koekaivanto KK9, SE- ja SW-profiilit	A3	1:20

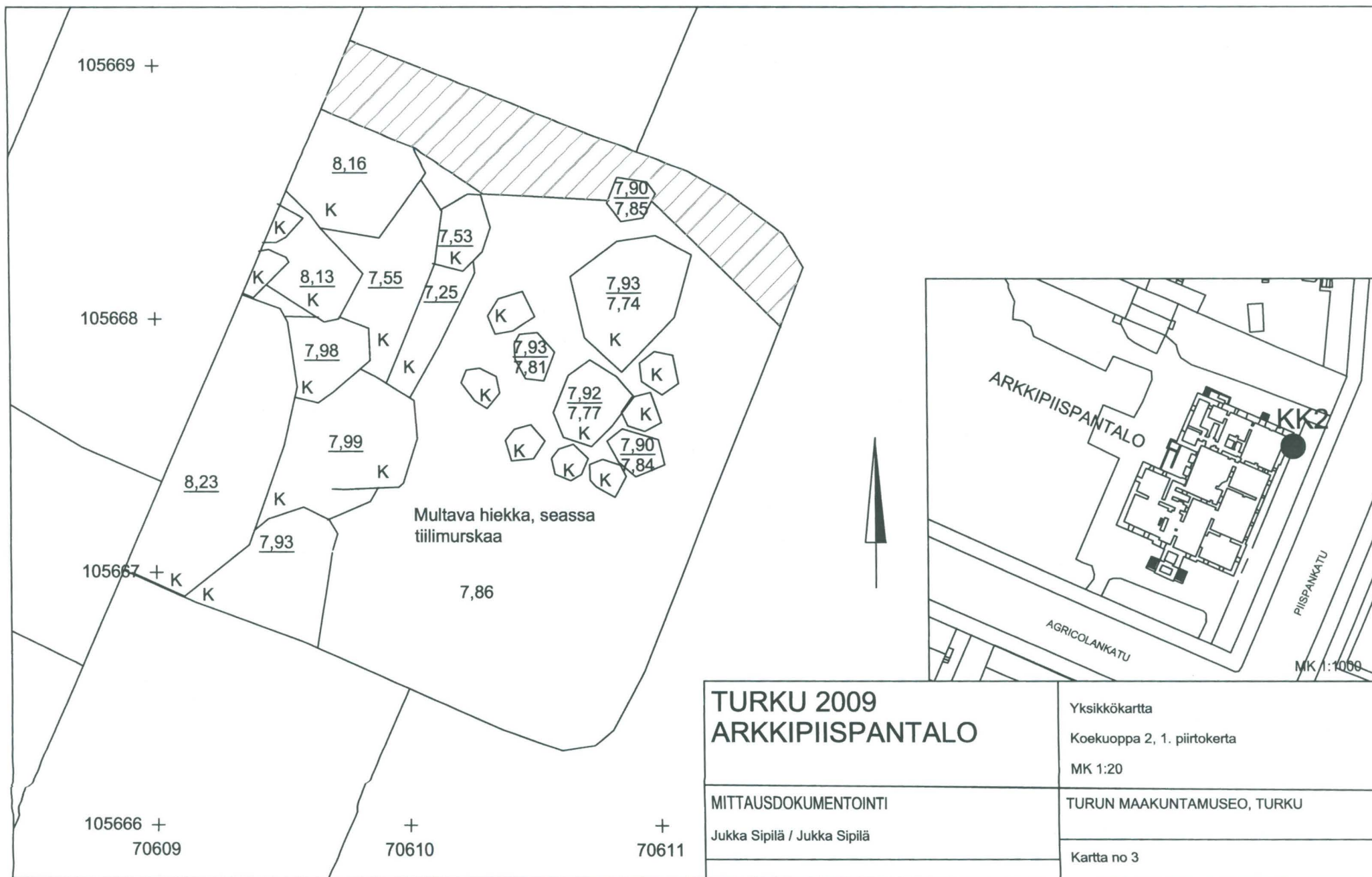

TURKU 2009 ARKKIPIISPANTALO		YLEISKARTTA Arkkipiispantalo MK 1:500
MITTAUSDOKUMENTOINTI Jukka Sipilä / Jukka Sipilä		TURUN MAAKUNTAMUSEO, TURKU
		Kartta no 1

**TURKU 2009
ARKKIPIISPANTALO**

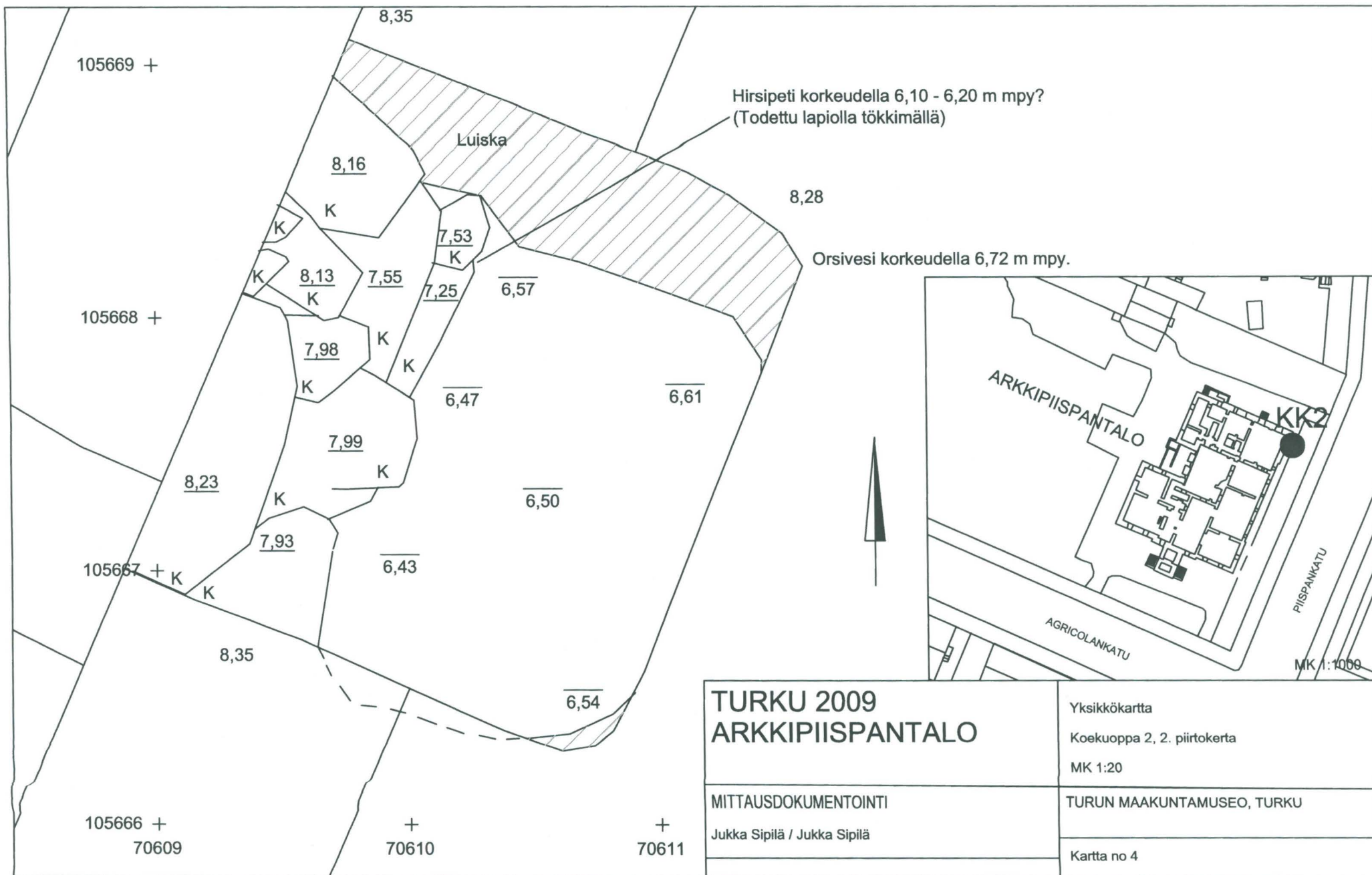
Yksikkökartta
Koekuoppa 2, 1. piirtokerta
MK 1:20

MITTAUSDOKUMENTOINTI

Jukka Sipilä / Jukka Sipilä

TURUN MAAKUNTAMUSEO, TURKU

Kartta no 3

105675 +

105674 +

105673 +

105672 +
70587

8,24

8,24

8,21

8,22

6,47

6,49

6,53

6,46

6,54

5,95

6,49

6,73

6,92

6,93

Luiska

7,16

6,93

6,93

6,93

6,93

6,93

6,93

6,93

6,93

8,25

7,16

6,89

6,89

6,89

6,89

6,89

6,89

6,89

6,89

6,89

6,89

6,89

8,25

Lapiolla kaivettu kuoppa.
Hirsipeti tasolla 5,75 m mpy?
(Todettu lapiolla tökkimällä)

+

70588

TURKU 2009 ARKKIPIISPANTALO

MITTAUSDOKUMENTOINTI

Jukka Sipilä / Jukka Sipilä

Yksikkökartta

Koekuoppa 3

MK 1:20

TURUN MAAKUNTAMUSEO, TURKU

Kartta no 5

ARKKIPIISPANTALO

KK3

MK 1:1000

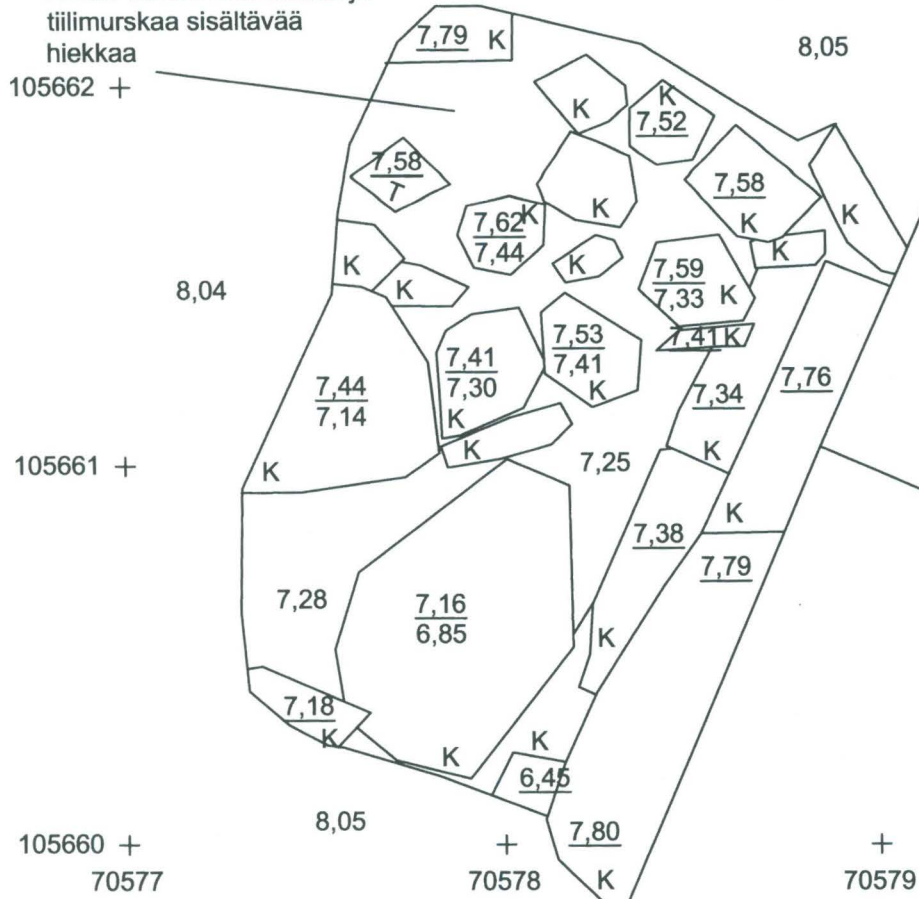
AGRI

PIISS

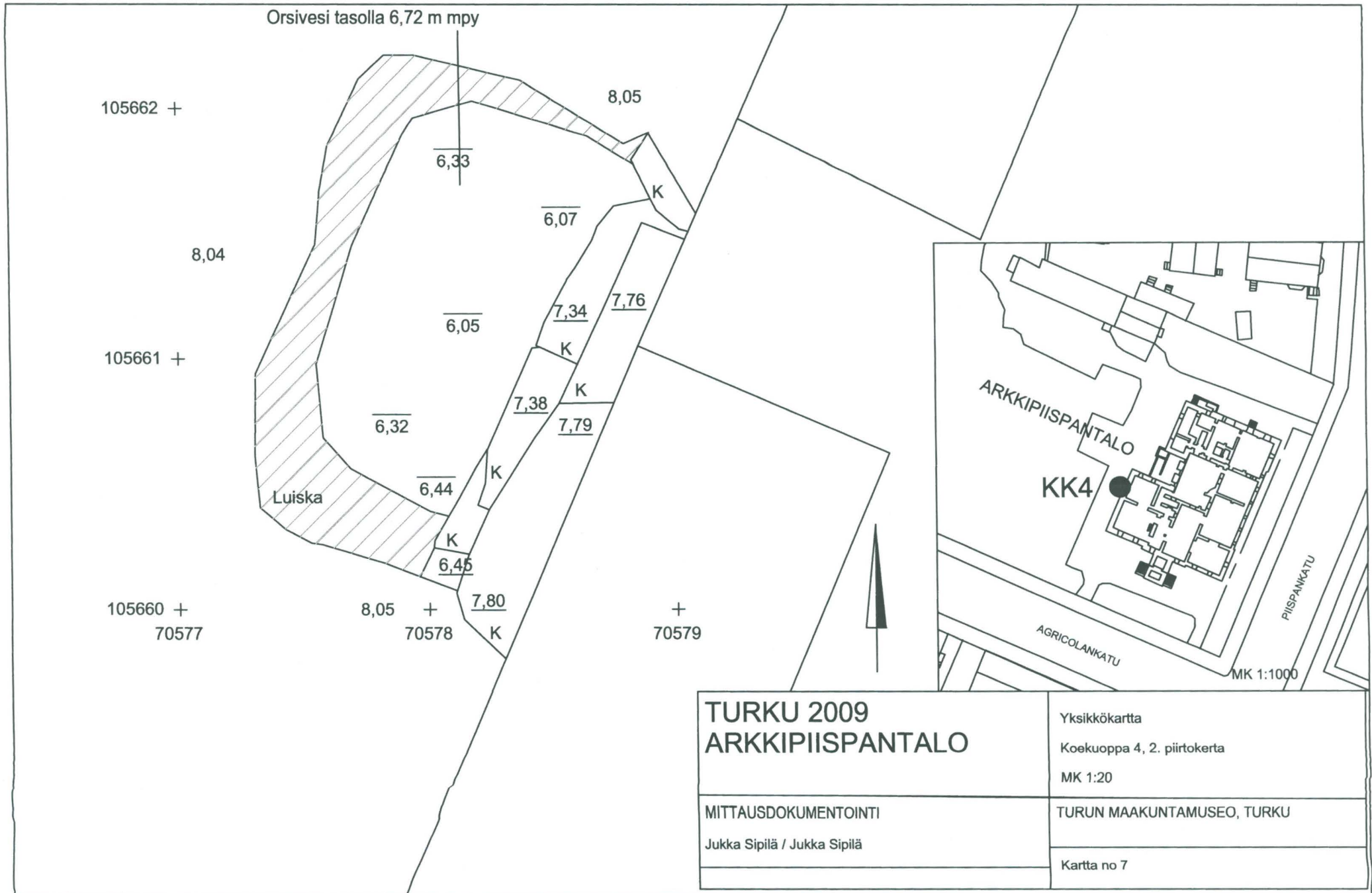
70

Kivien väinen maa laastia ja
tiilimurskaa sisältävää
hiekkaa
105662 +

TURKU 2009 ARKKIPIISPANTALO	Yksikkökartta Koekuoppa 4, 1. piirtokerta MK 1:20
	TURUN MAAKUNTAMUSEO, TURKU
MITTAUSDOKUMENTOINTI Jukka Sipilä / Jukka Sipilä	Kartta no 6

TURKU 2009
ARKKIPIISPANTALO

Yksikkökartta
 Koekuoppa 4, 2. piirtokerta
 MK 1:20

MITTAUSDOKUMENTOINTI
 Jukka Sipilä / Jukka Sipilä

TURUN MAAKUNTAMUSEO, TURKU
 Kartta no 7

105654 +

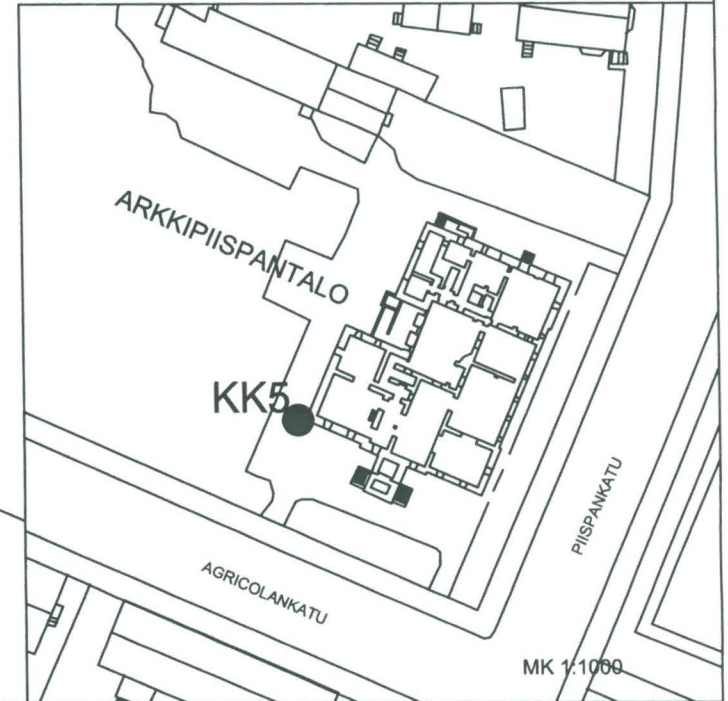
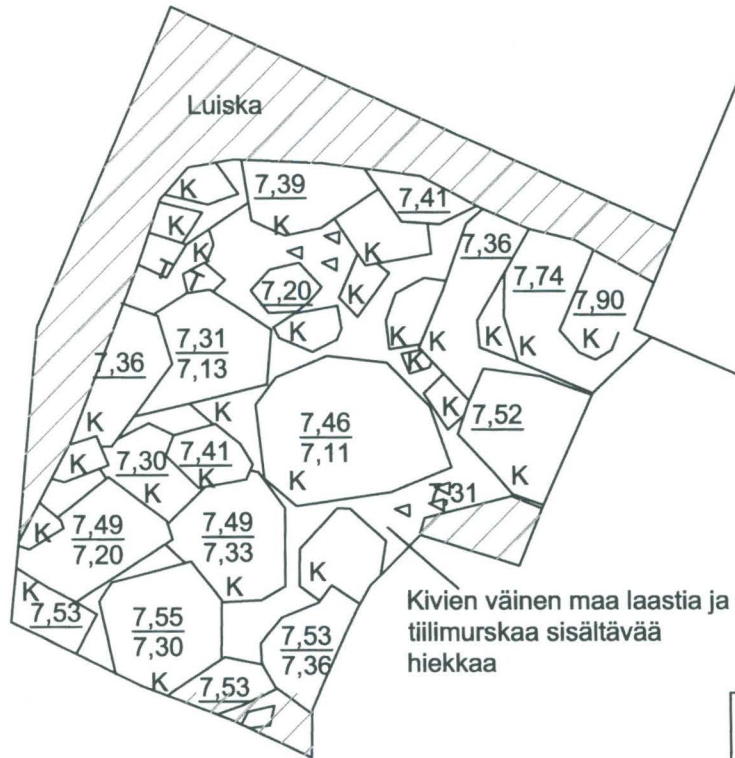
105653 +

105652 +

105651 +
70573

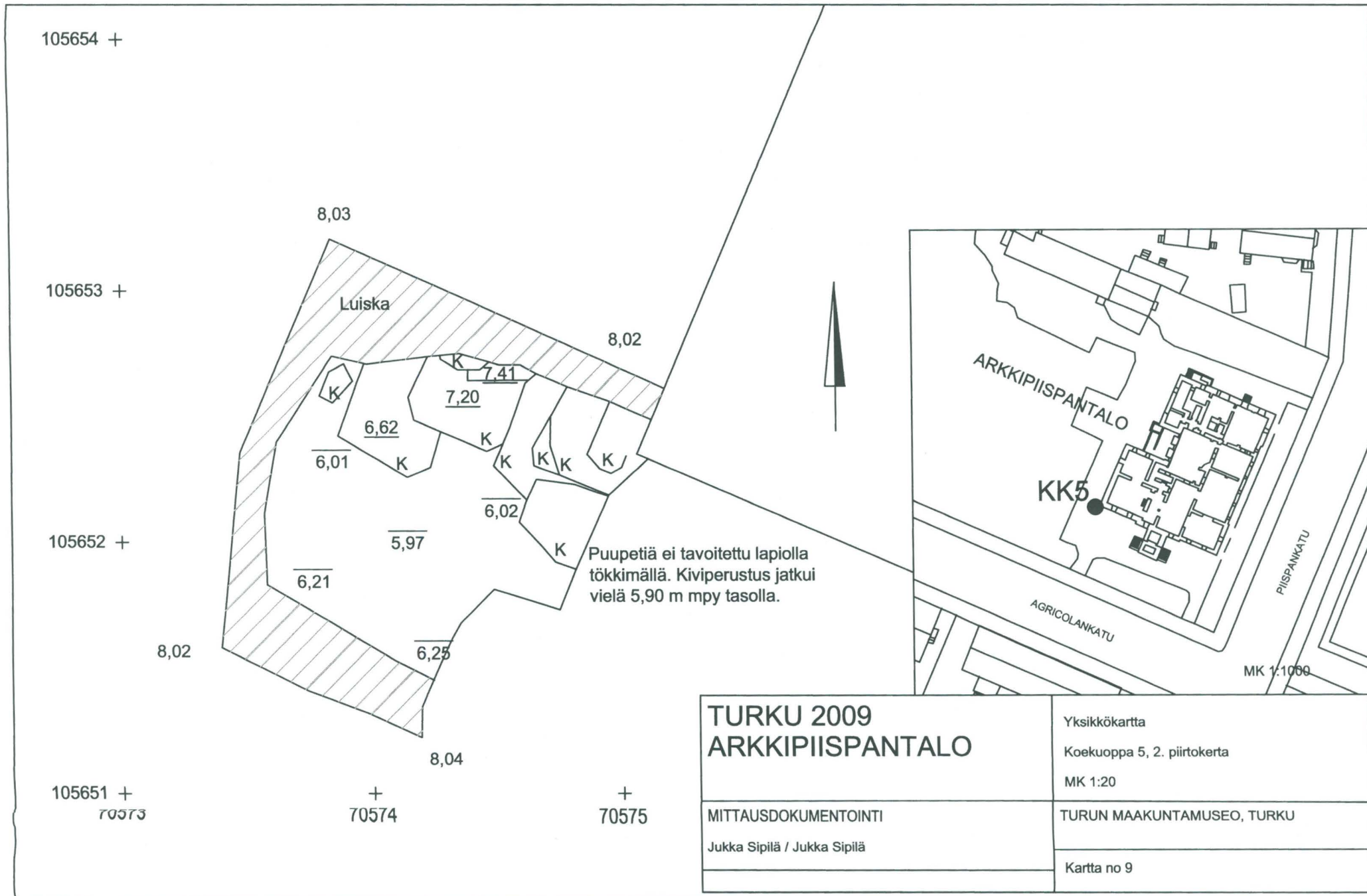
+
70574

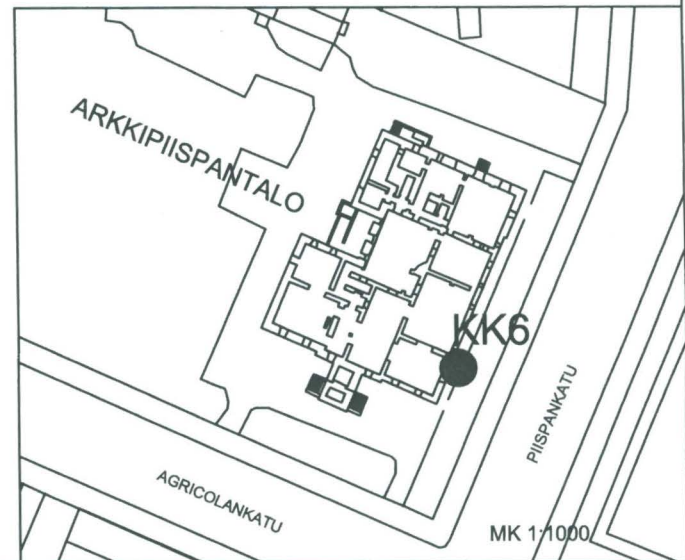
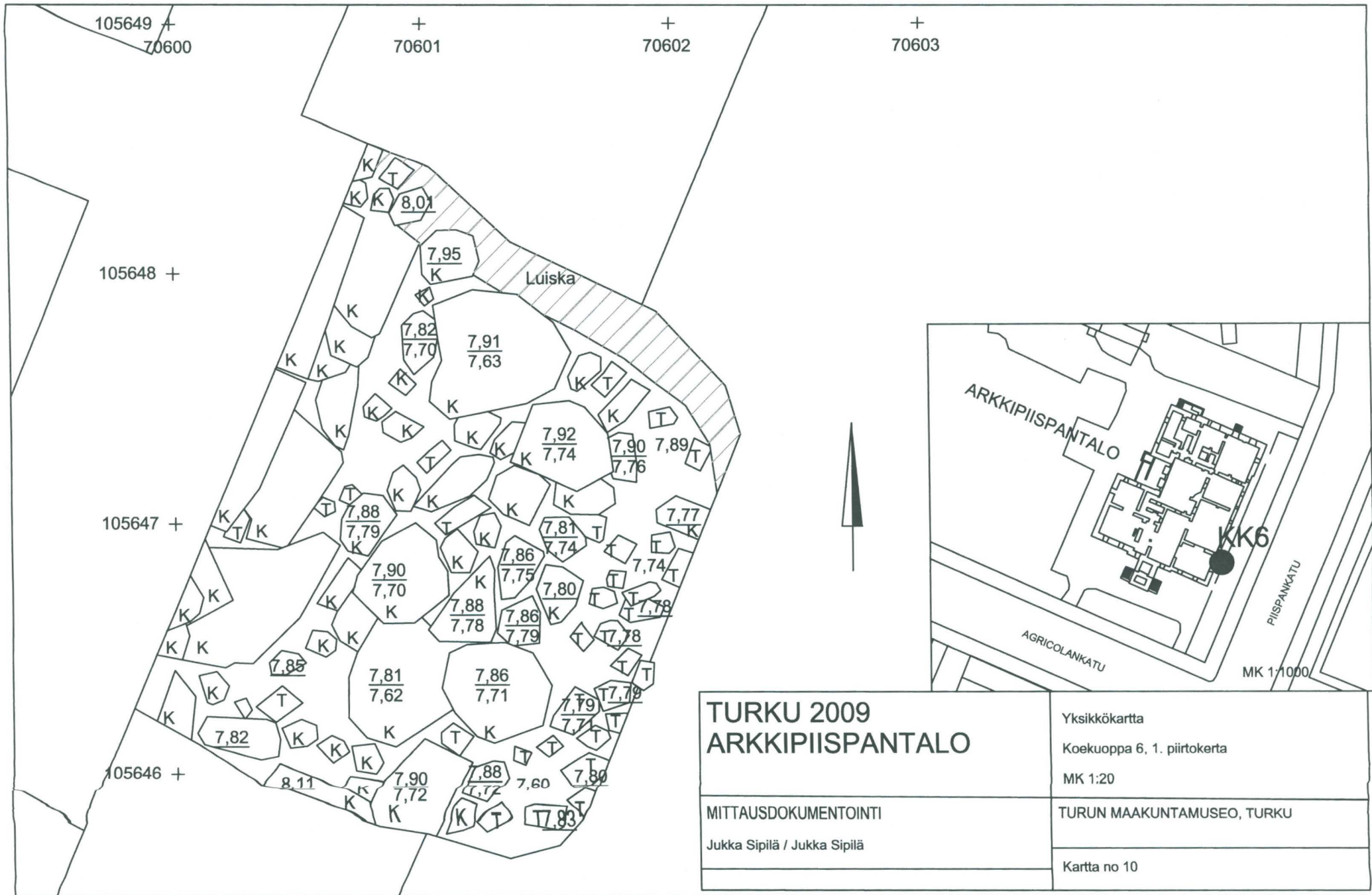
+
70575

TURKU 2009		Yksikkökartta
ARKKIPIISPANTALO		Koekuoppa 5, 1. piirtokerta
		MK 1:20
MITTAUSDOKUMENTOINTI		TURUN MAAKUNTAMUSEO, TURKU
Jukka Sipilä / Jukka Sipilä		
		Kartta no 8

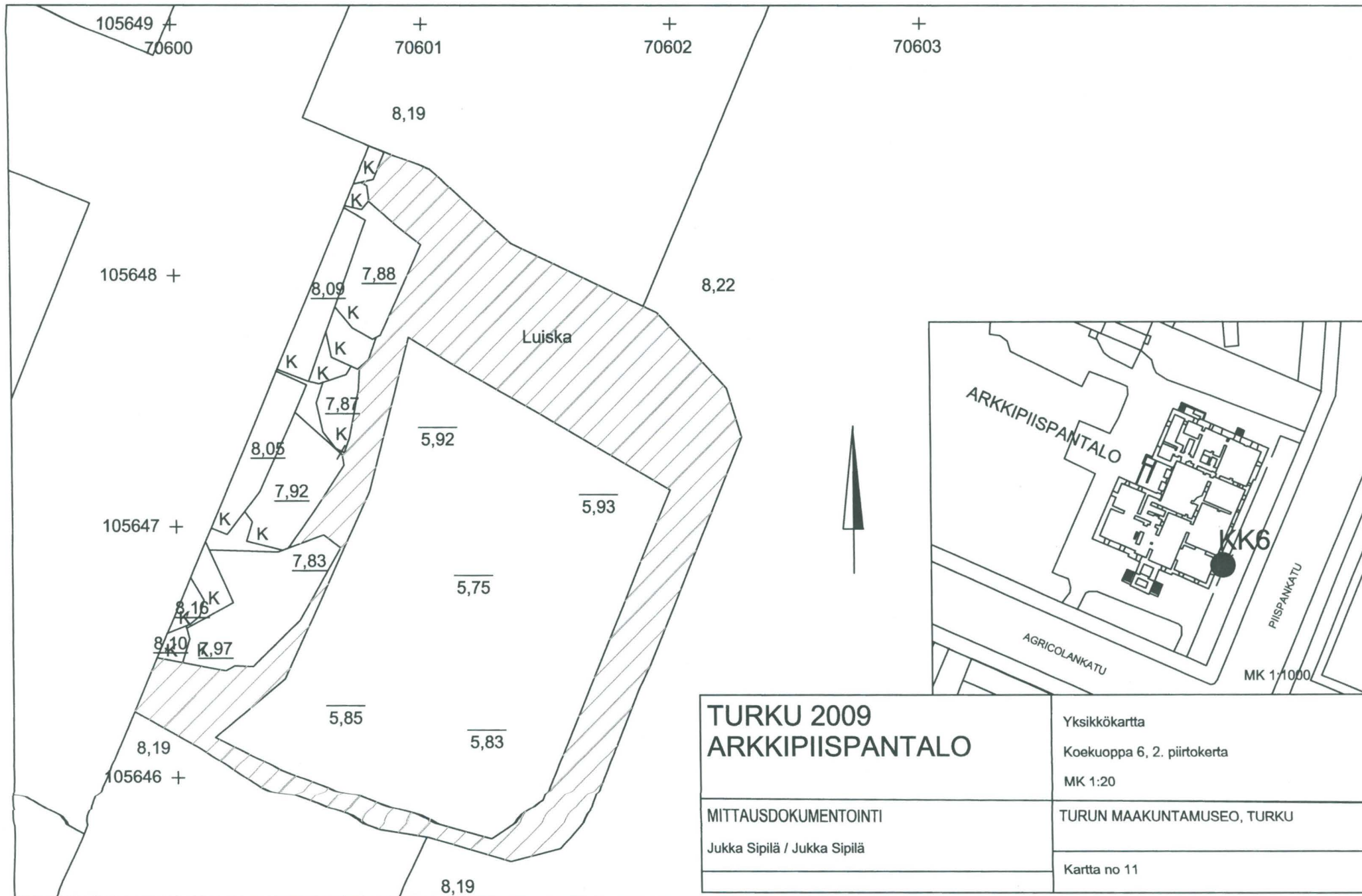

<p>TURKU 2009 ARKKIPIISPANTALO</p>	<p>Yksikkökartta Koekuoppa 6, 1. piirtokerta MK 1:20</p>
<p>MITTAUSDOKUMENTOINTI Jukka Sipilä / Jukka Sipilä</p>	<p>TURUN MAAKUNTAMUSEO, TURKU Kartta no 10</p>

TURKU 2009 ARKKIPIISPANTALO		Yksikkökartta Koekuoppa 6, 2. piirtokerta MK 1:20
MITTAUSDOKUMENTOINTI Jukka Sipilä / Jukka Sipilä		TURUN MAAKUNTAMUSEO, TURKU
		Kartta no 11

105655 +

105654 +

105653 +
70577

+
70578

+
70579

7,70

6,50

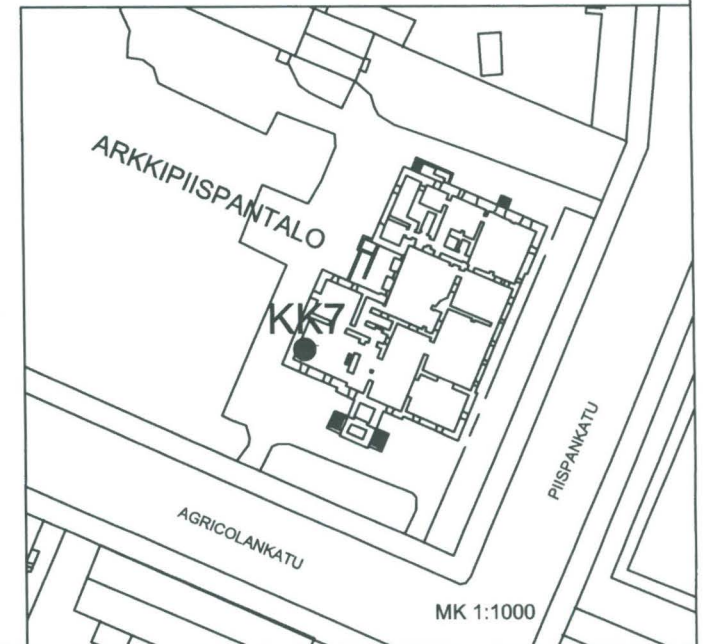
6,60

7,70

Luiska

Teräsbetonilattia

Lapiolla tökkimällä mahdollisen puuarinan todettu olevan syvyydessä 6,03 m mpy.

TURKU 2009 ARKKIPIISPANTALO

Yksikkökartta

Koekuoppa 7

MK 1:20

MITTAUSDOKUMENTOINTI

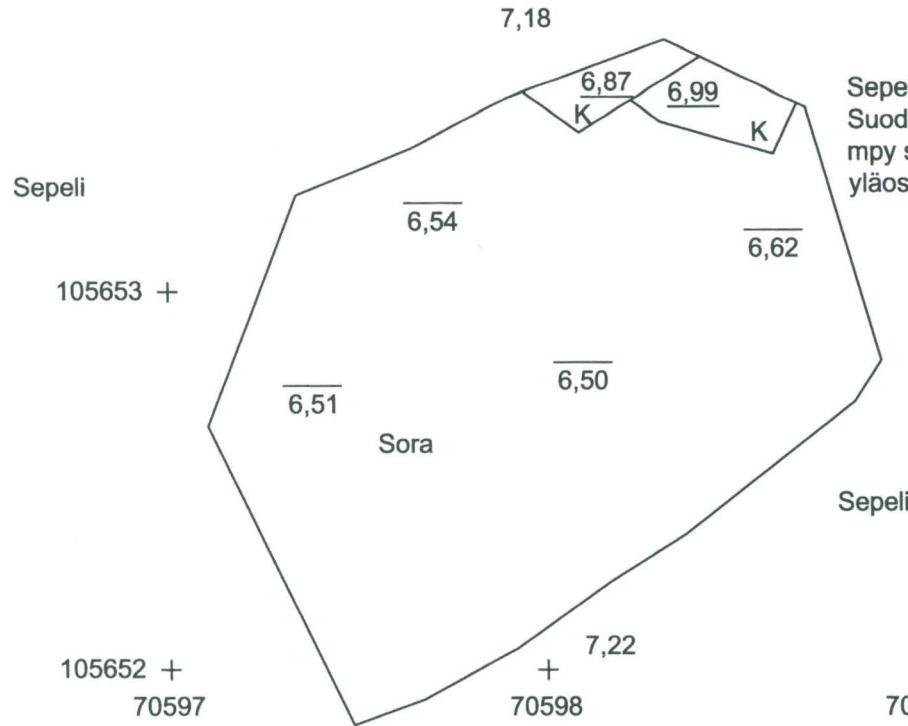
Jukka Sipilä / Jukka Sipilä

TURUN MAAKUNTAMUSEO, TURKU

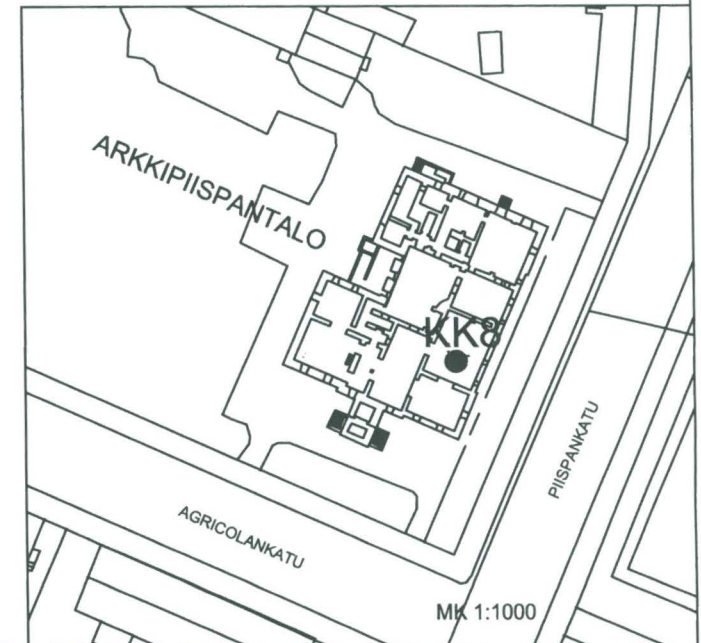
Kartta no 12

105654 +

Sepelipintainen lattia, jonka alla suodatinkangas.
Suodatinkankaan alla sora, joka jatkuu ainakin 6,50 m
mpy syvyyteen. Orsivettä esiintyy jo sorakerroksen
yläosassa.

TURKU 2009 ARKKIPIISPANTALO

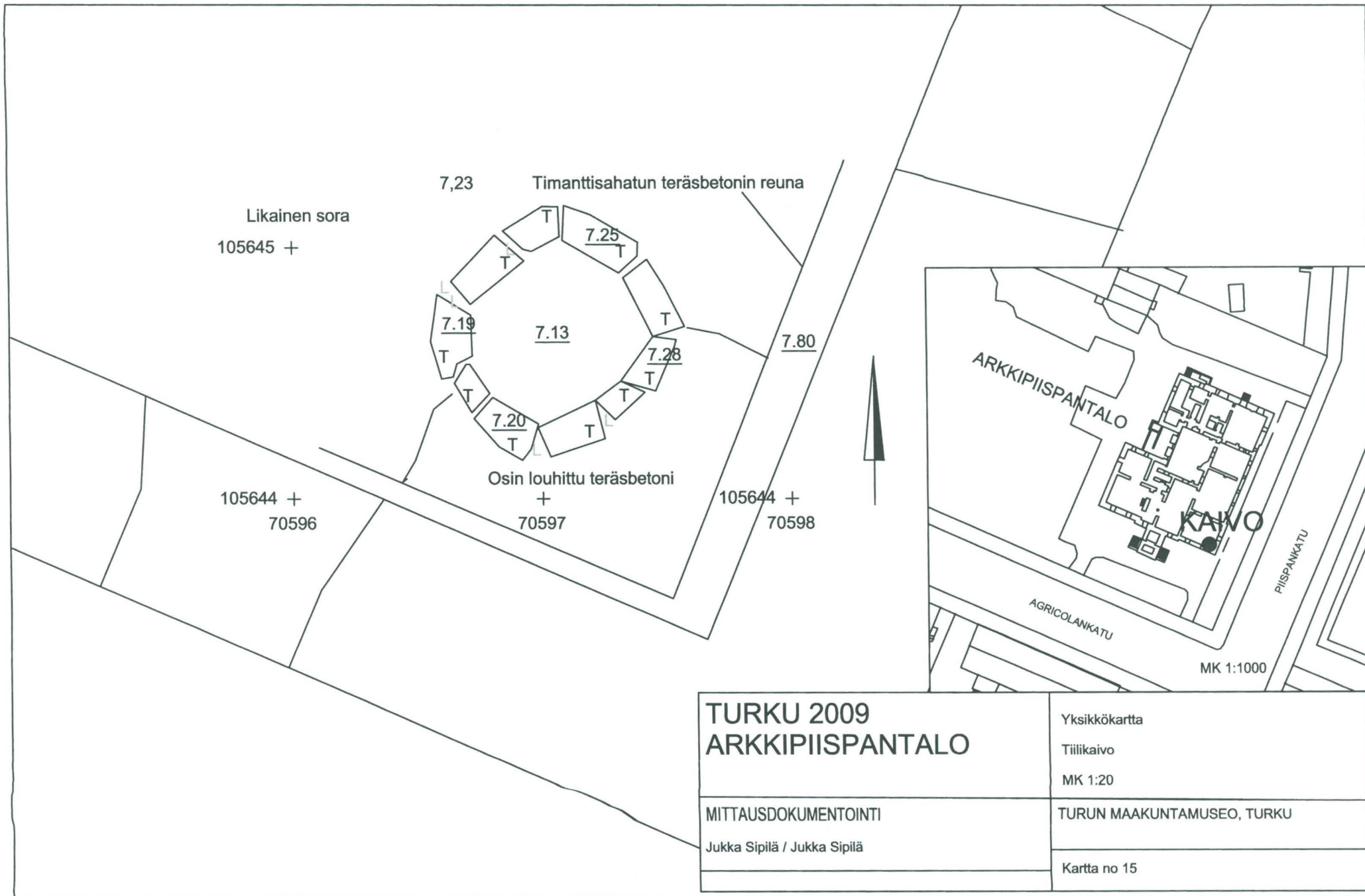
Yksikkökartta
Koekuoppa 8
MK 1:20

MITTAUSDOKUMENTOINTI

Jukka Sipilä / Jukka Sipilä

TURUN MAAKUNTAMUSEO, TURKU

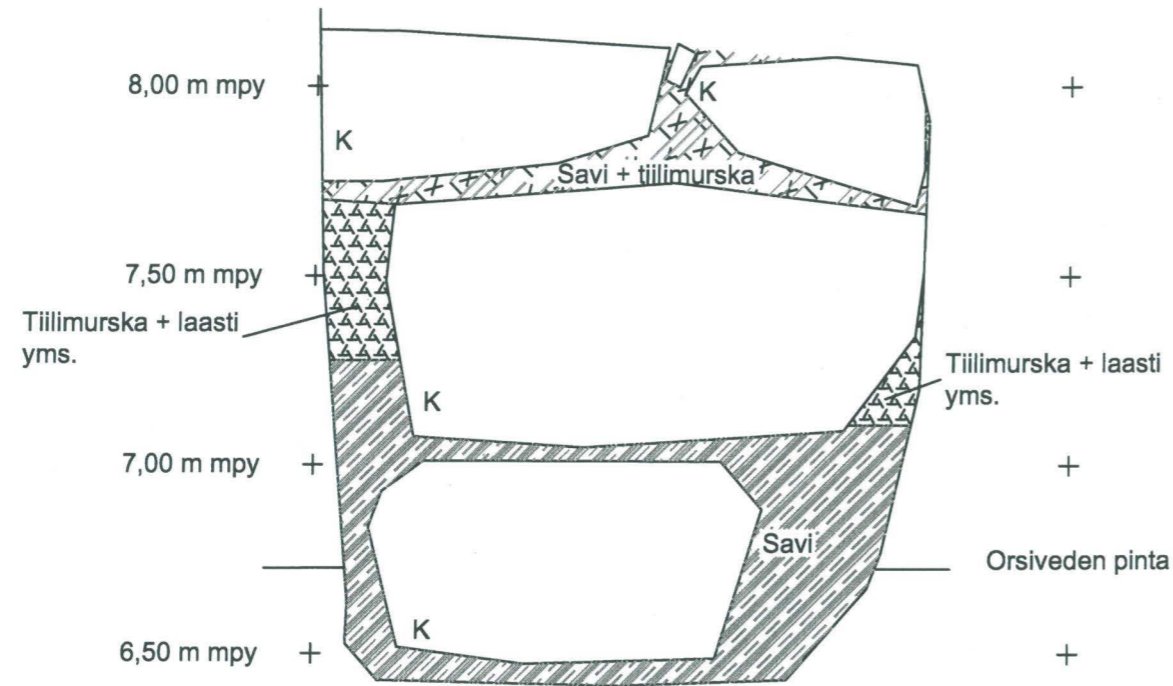
Kartta no 13

TURKU 2009 ARKKIPIISPANTALO	Yksikkökartta
	Tiilikaivo
MITTAUSDOKUMENTOINTI	TURUN MAAKUNTAMUSEO, TURKU
Jukka Sipilä / Jukka Sipilä	Kartta no 15

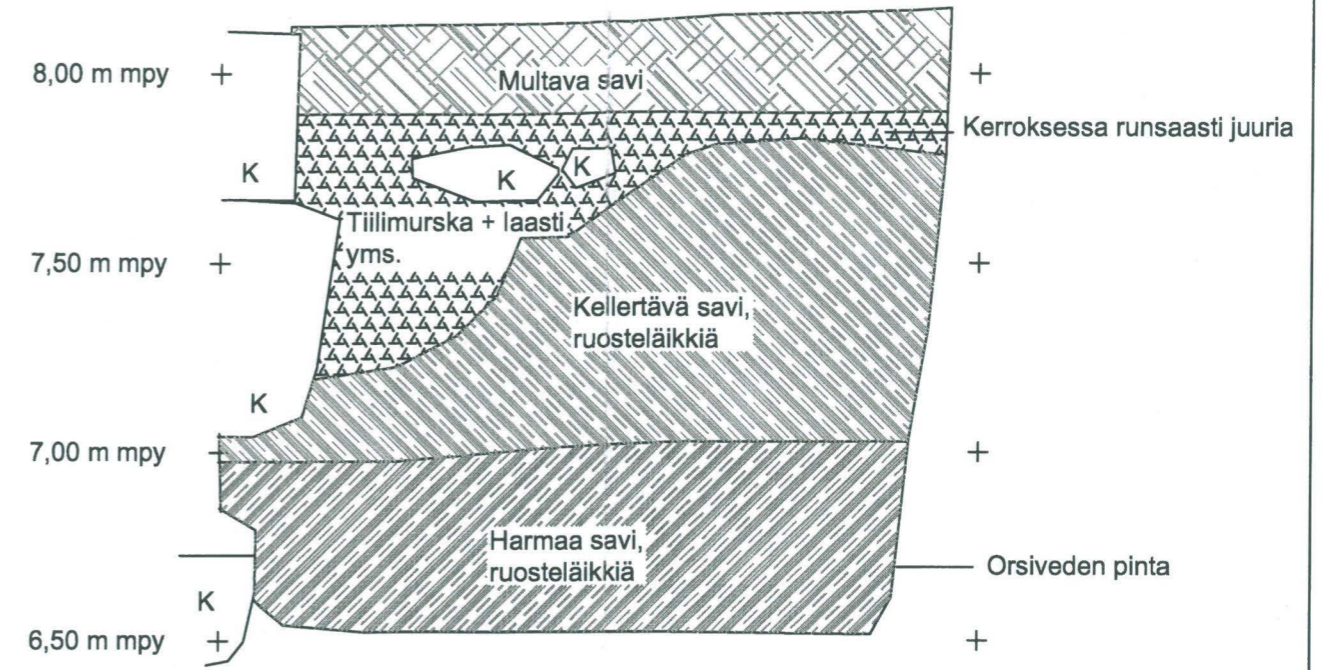

KK1 NW-profilii

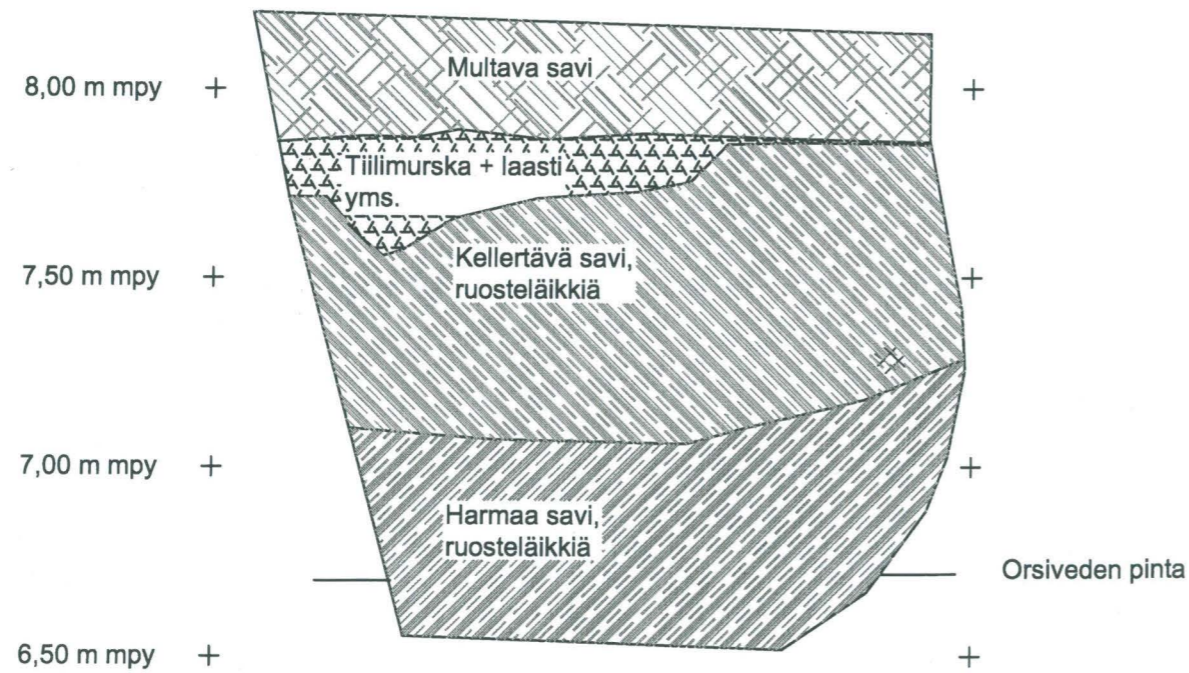
MK 1:20

KK1 NE-profilii

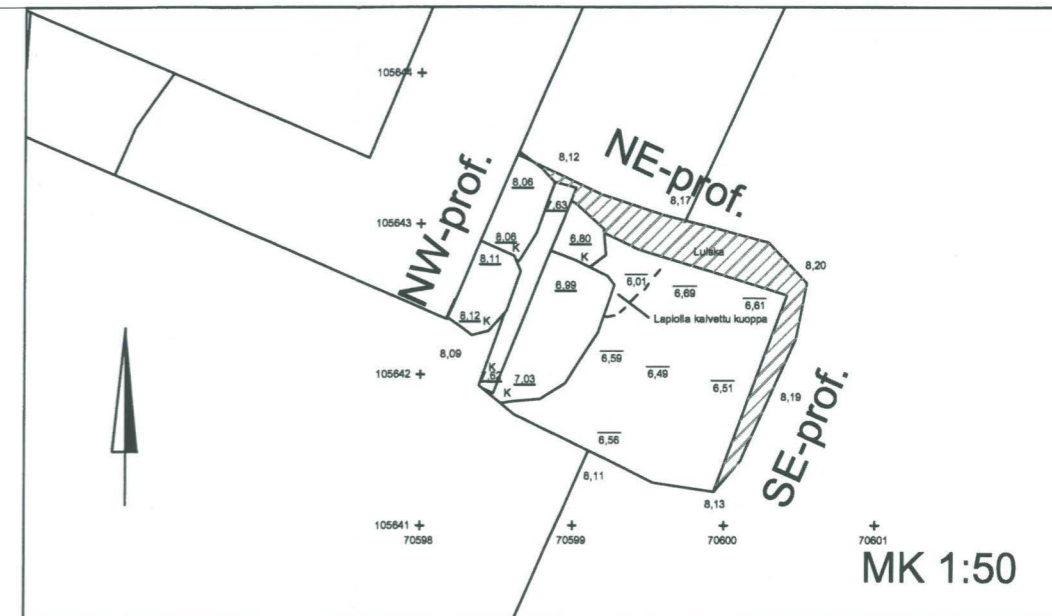

MK 1:20

KK1 SE-profilii

MK 1:20

MK 1:50

TURKU 2009
ARKKIPIISPANTALO

Leikkauskartta
Koekuoppa KK1, SE-, NW- ja NE- profiilit
MK 1:20

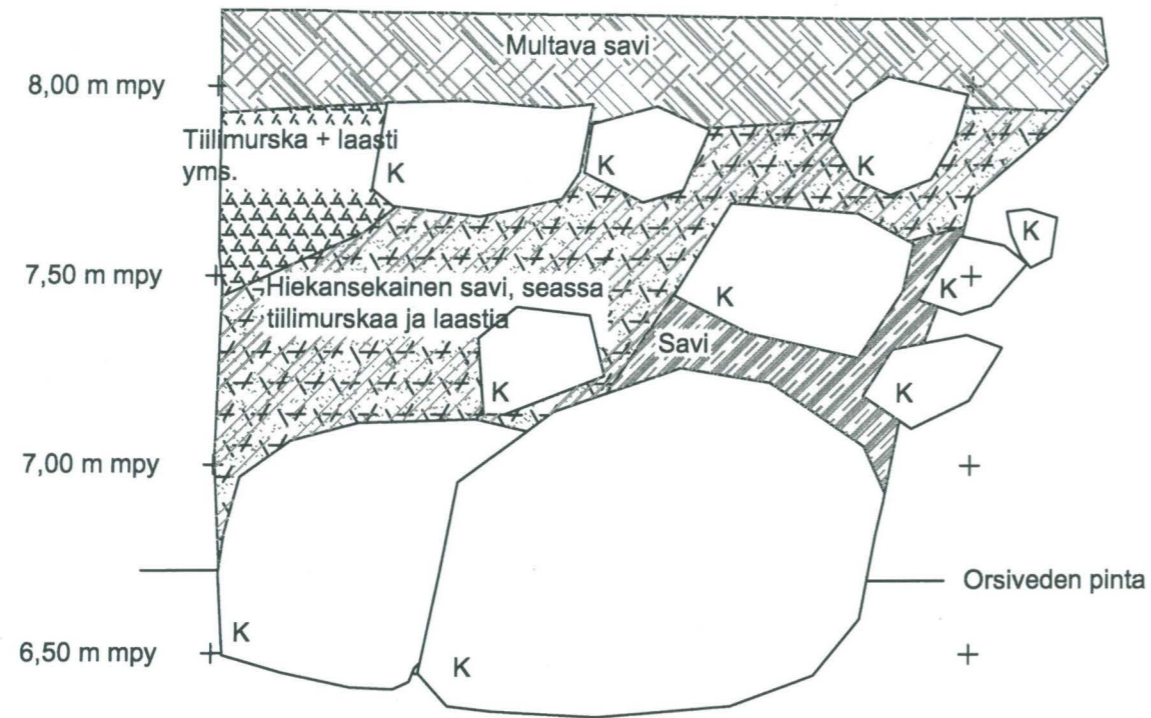
MITTAUSDOKUMENTOINTI
Jukka Sipilä / Jukka Sipilä

TURUN MAAKUNTAMUSEO, TURKU

Kartta n:o 16

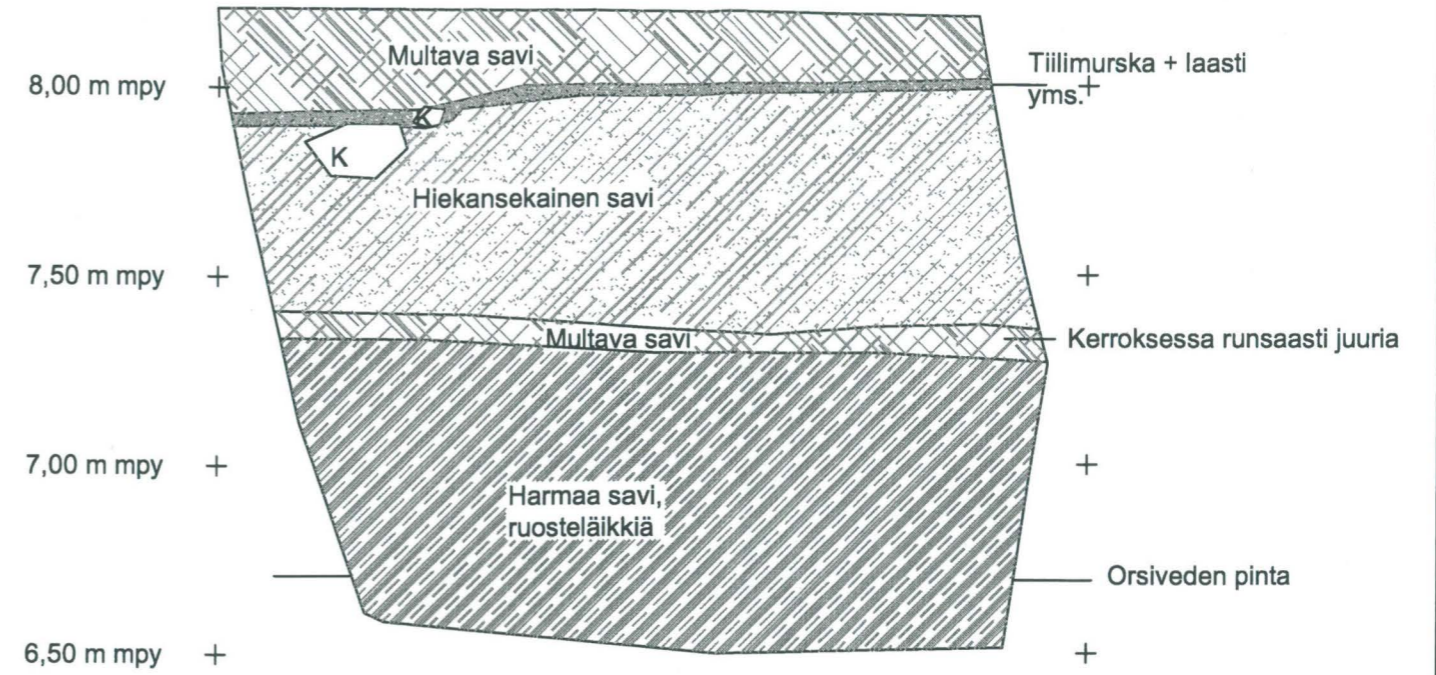

KK2 NW-profiili

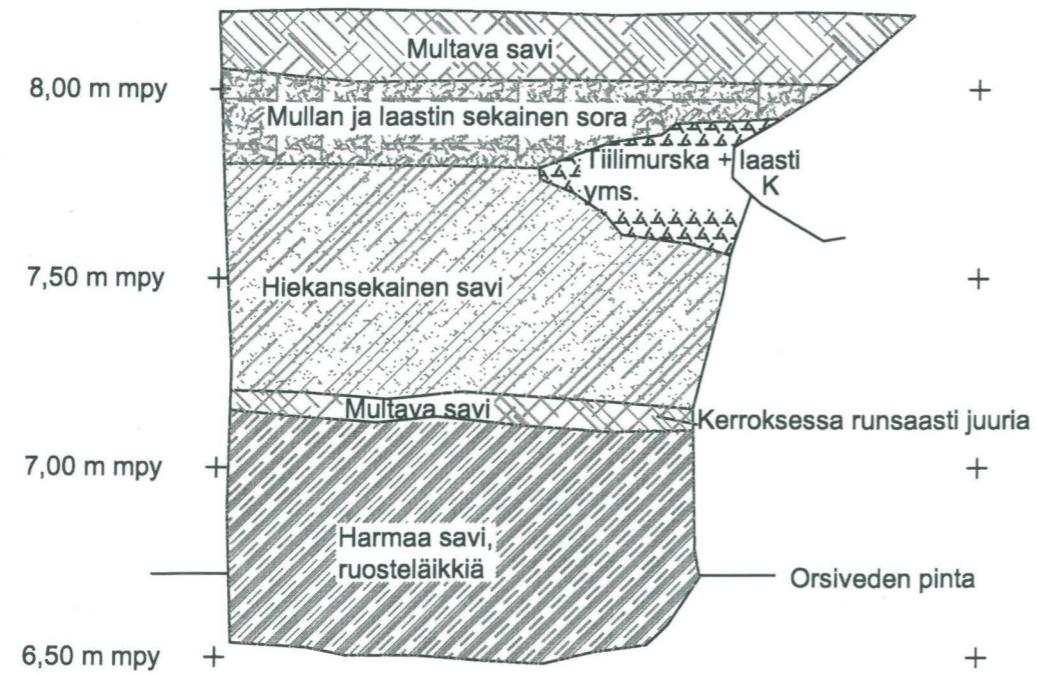
MK 1:20

KK2 SE-profiili

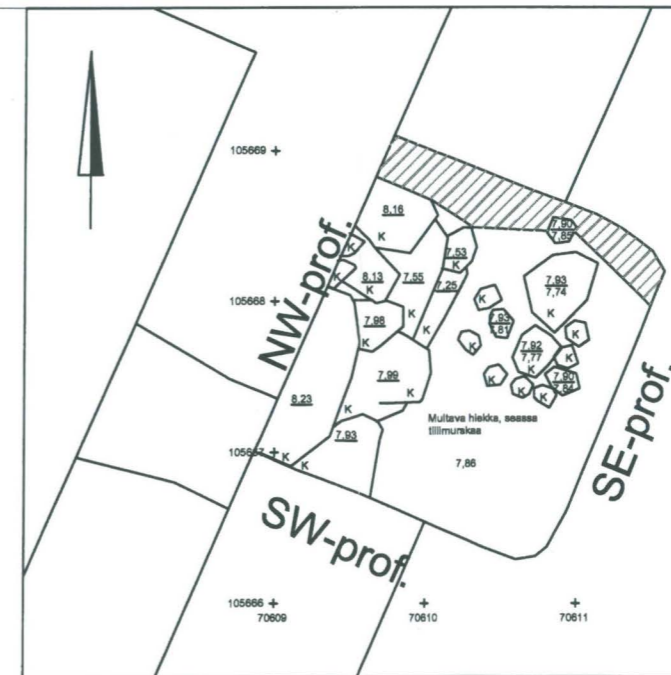

MK 1:20

KK2 SW-profiili

MK 1:20

MK 1:50

TURKU 2009
ARKKIPIISPANTALO

Leikkauskartta
Koekuoppa 2, SE-, SW- ja NW-profiilit
MK 1:20

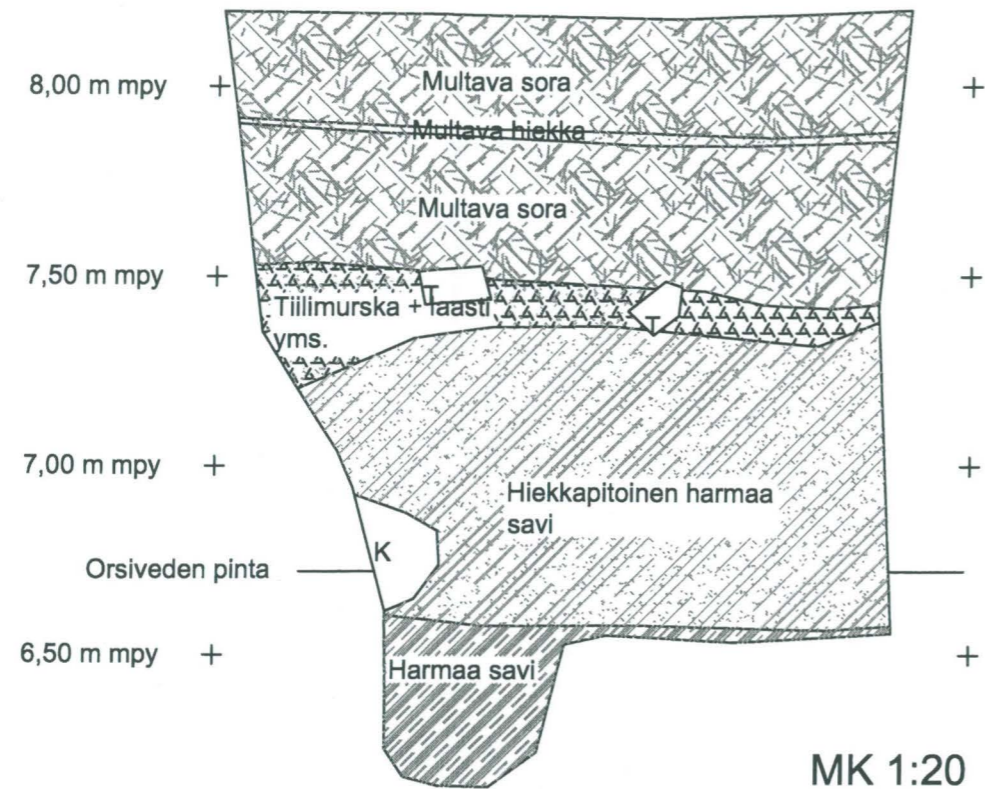
MITTAUSDOKUMENTOINTI
Jukka Sipilä / Jukka Sipilä

TURUN MAAKUNTAMUSEO, TURKU

Kartta n:o 17

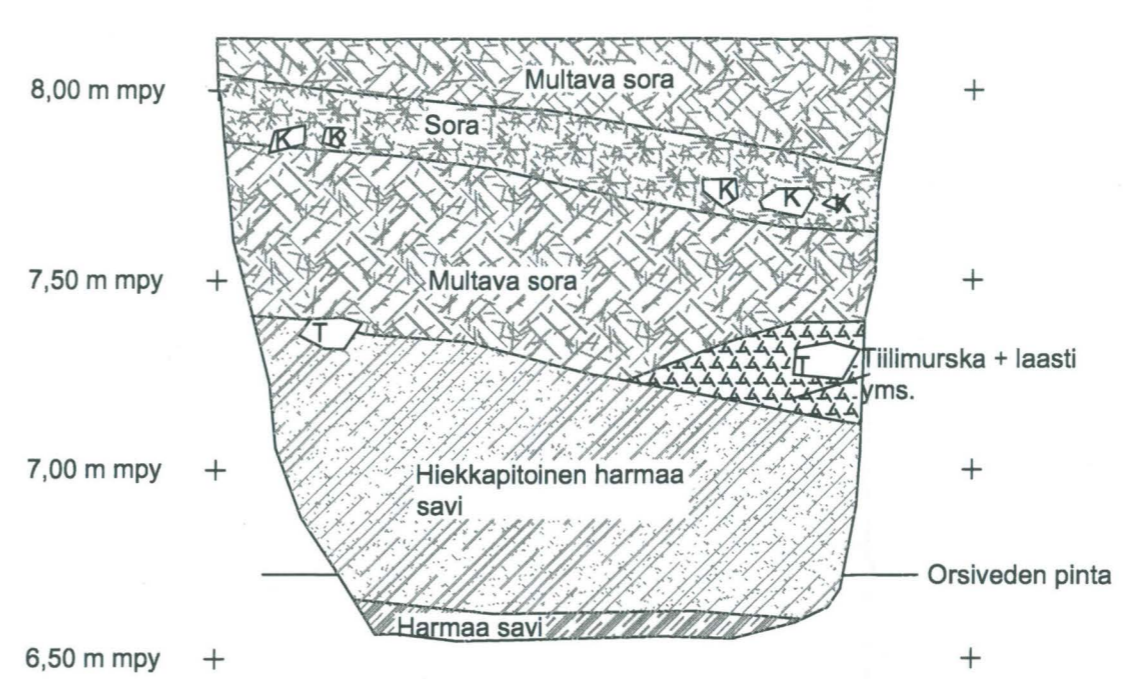

KK3 SW-profiili

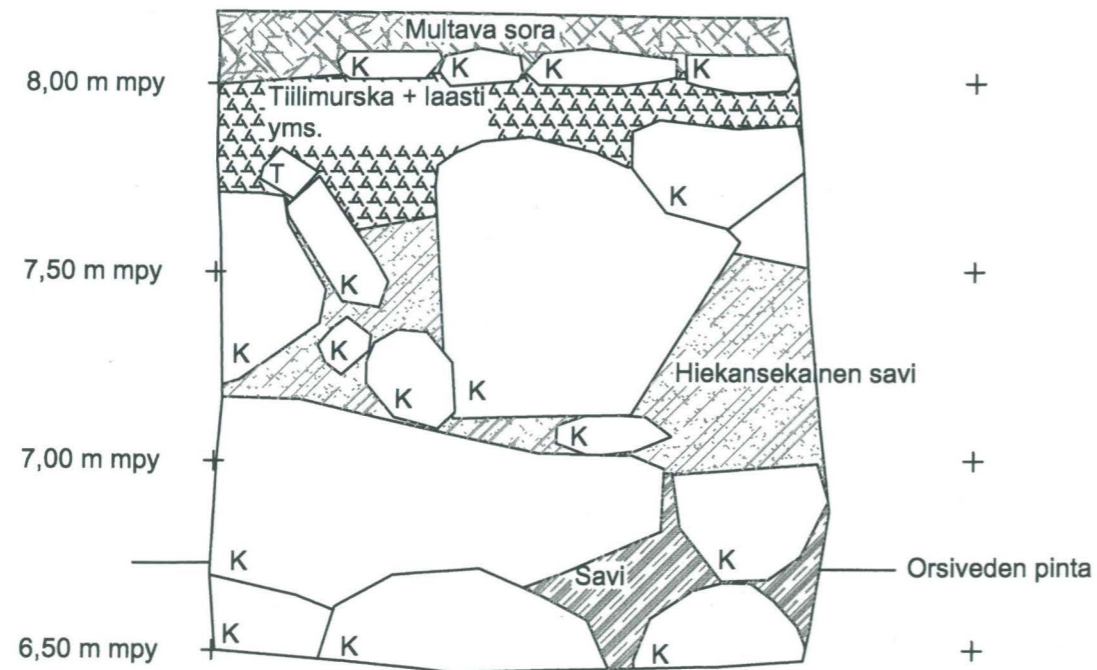
MK 1:20

KK3 NW-profiili

MK 1:20

KK3 SE-profiili

MK 1:20

Puuarina mahdollisesti tasolla 5,75 m mpy
(todettu tökkimällä lapiolla)

MK 1:50

TURKU 2009
ARKKIPIISPANTALO

Leikkauskartta
Koekuoppa 3, SE-, SW- ja NW-profiilit
MK 1:20

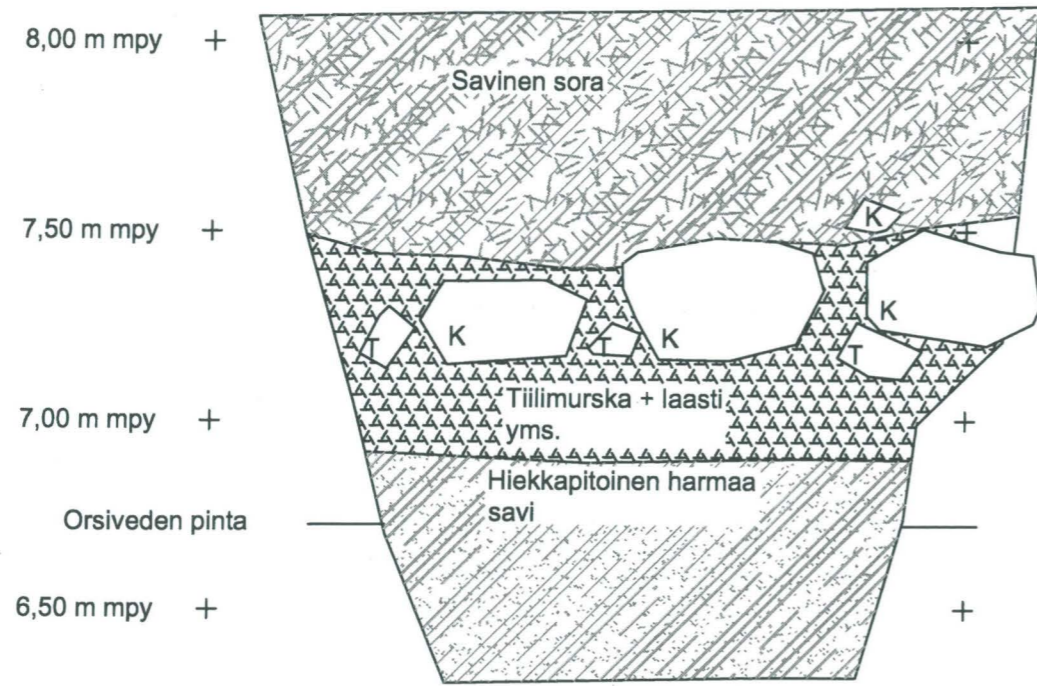
MITTAUSDOKUMENTOINTI
Jukka Sipilä / Jukka Sipilä

TURUN MAAKUNTAMUSEO, TURKU

Kartta n:o 18

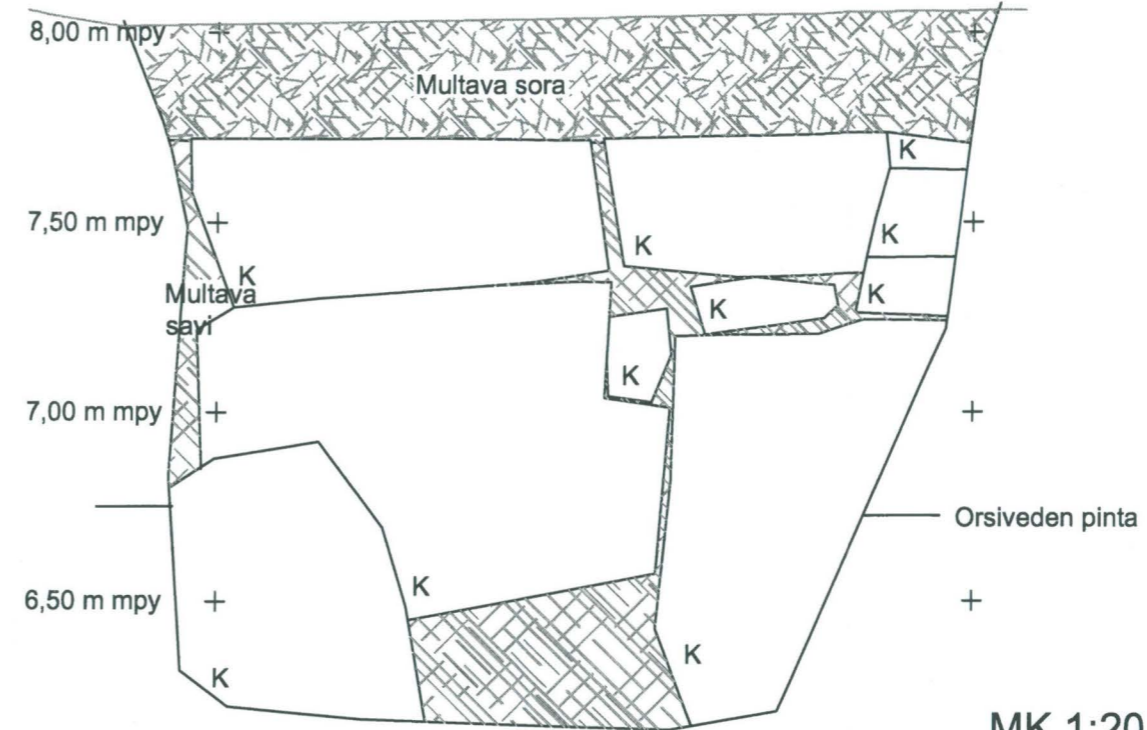

KK4 NW-profiili

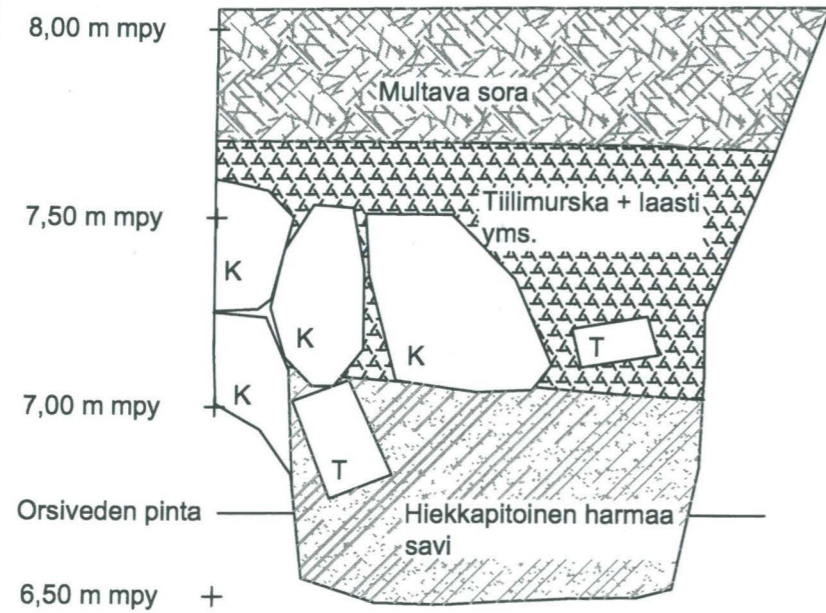
MK 1:20

KK4 SE-profiili

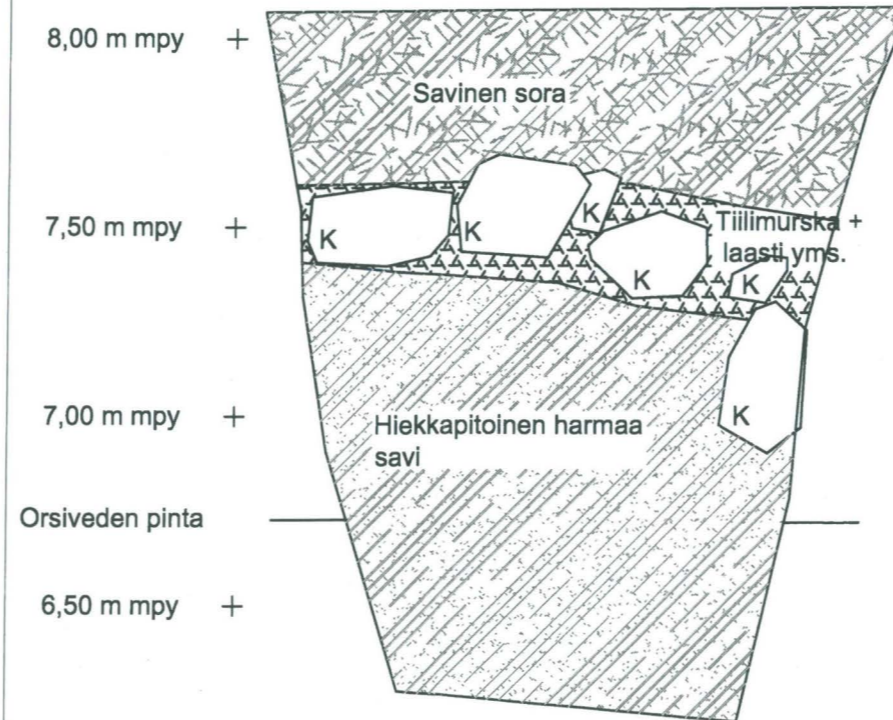
MK 1:20

KK4 SW-profiili

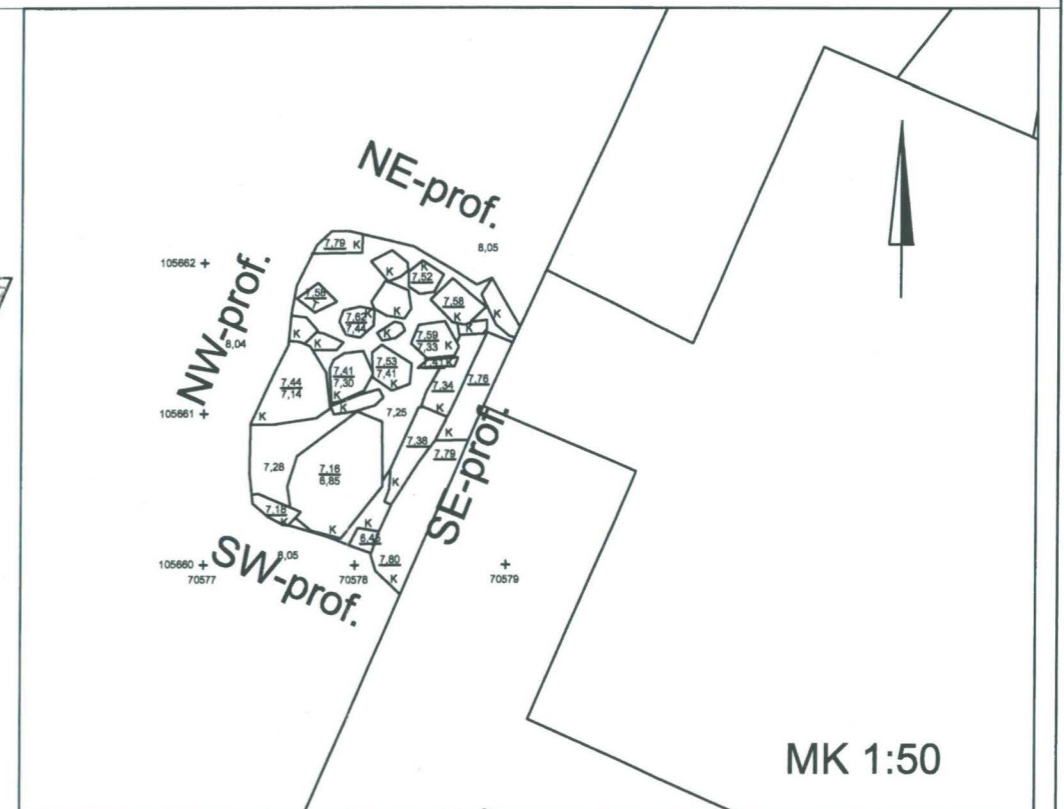

MK 1:20

KK4 NE-profiili

MK 1:20

MK 1:50

TURKU 2009
ARKKIPIISPANTALO

Leikkauskartta
Koekuoppa 4, SE-, SW-, NW- ja NE-profiilit
MK 1:20

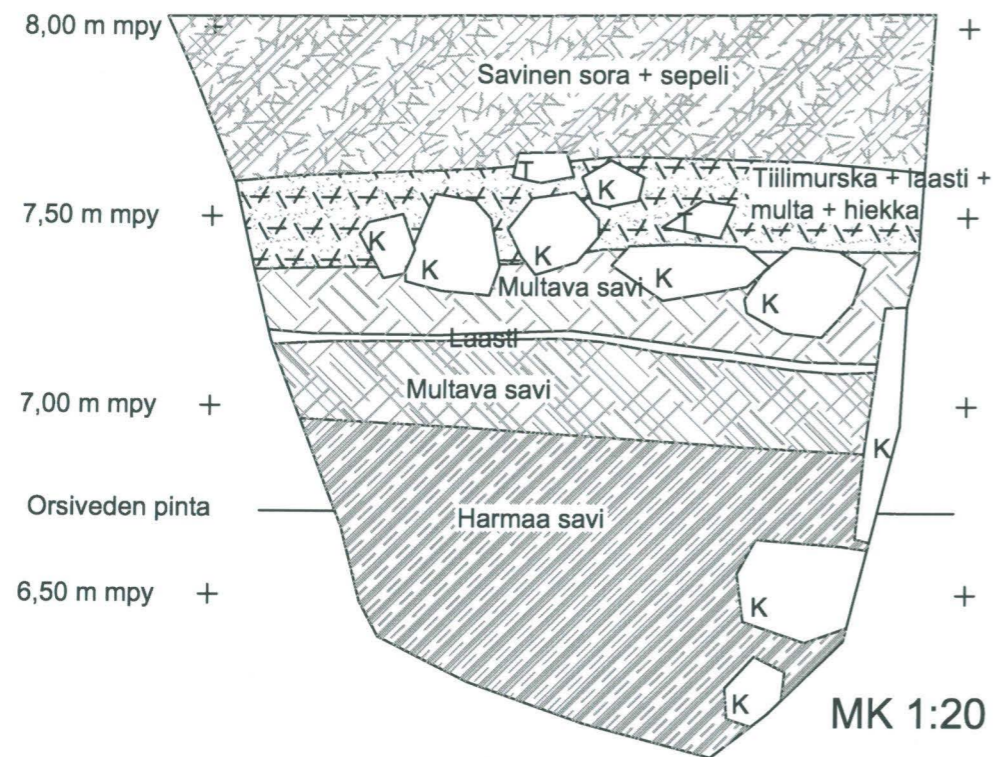
MITTAUSDOKUMENTOINTI
Jukka Sipilä / Jukka Sipilä

TURUN MAAKUNTAMUSEO, TURKU

Kartta n:o 19

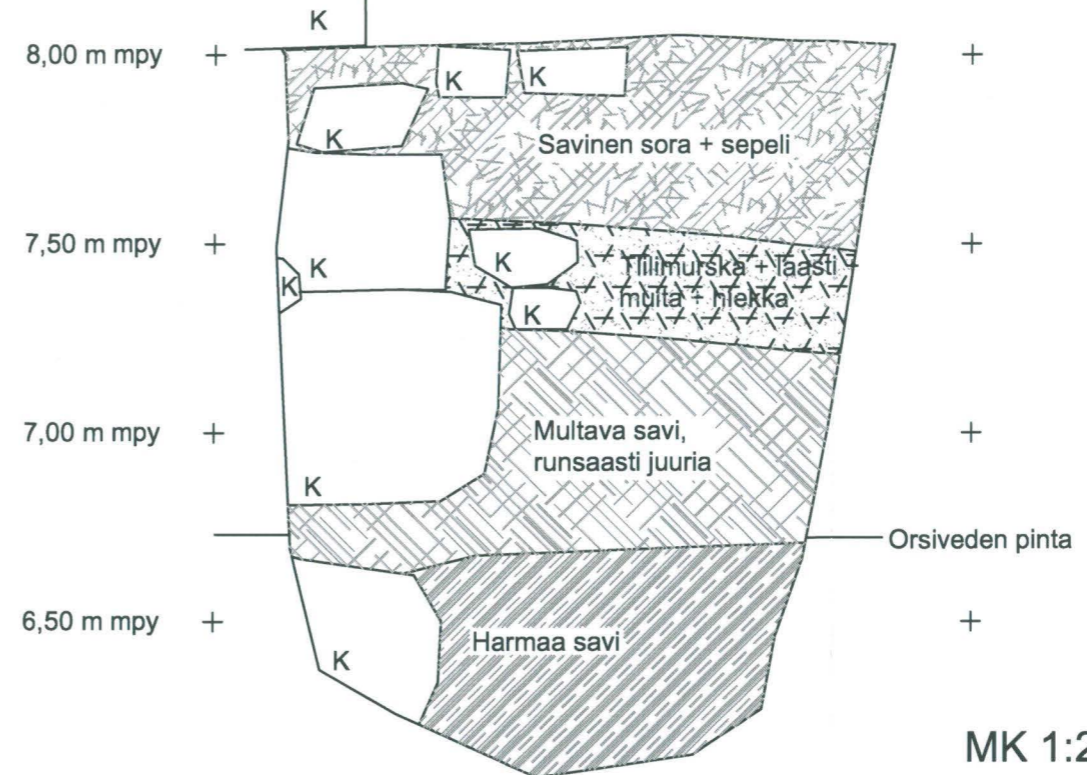

KK5 NW-profiili

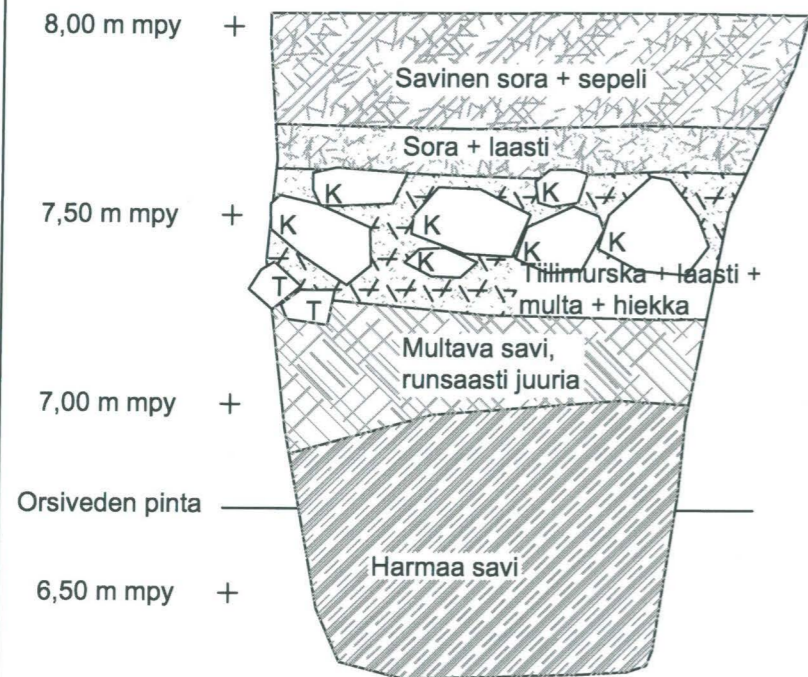
MK 1:20

KK5 SE-profiili

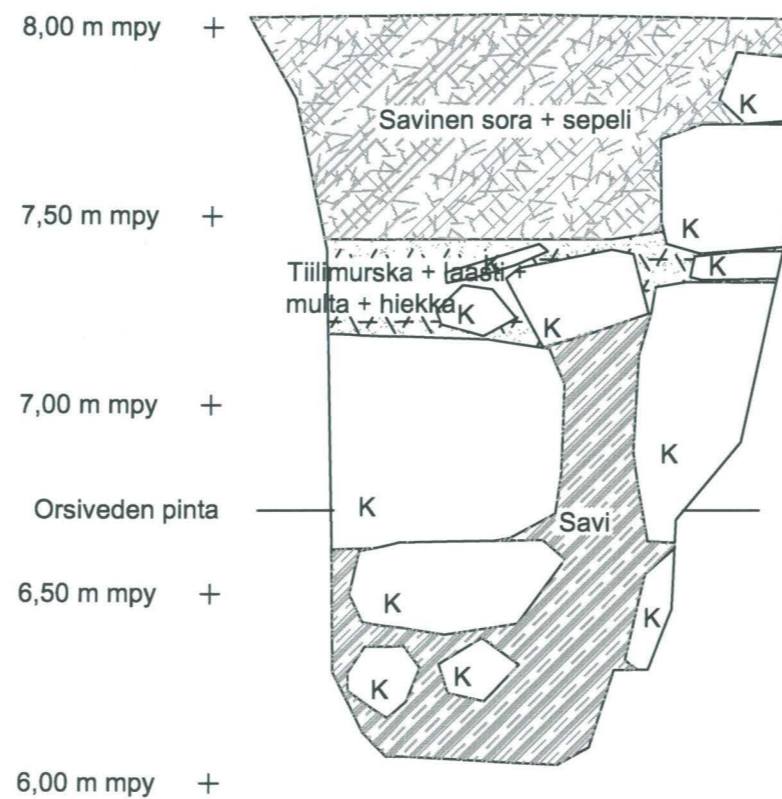
MK 1:20

KK5 SW-profiili

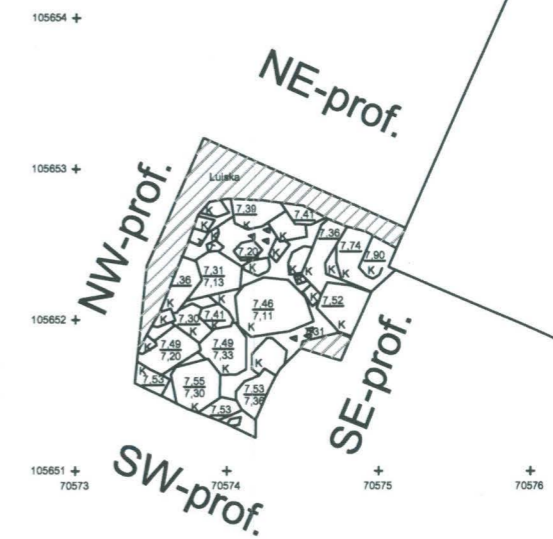

MK 1:20

KK5 NE-profiili

MK 1:20

MK 1:50

TURKU 2009
ARKKIPIISPANTALO

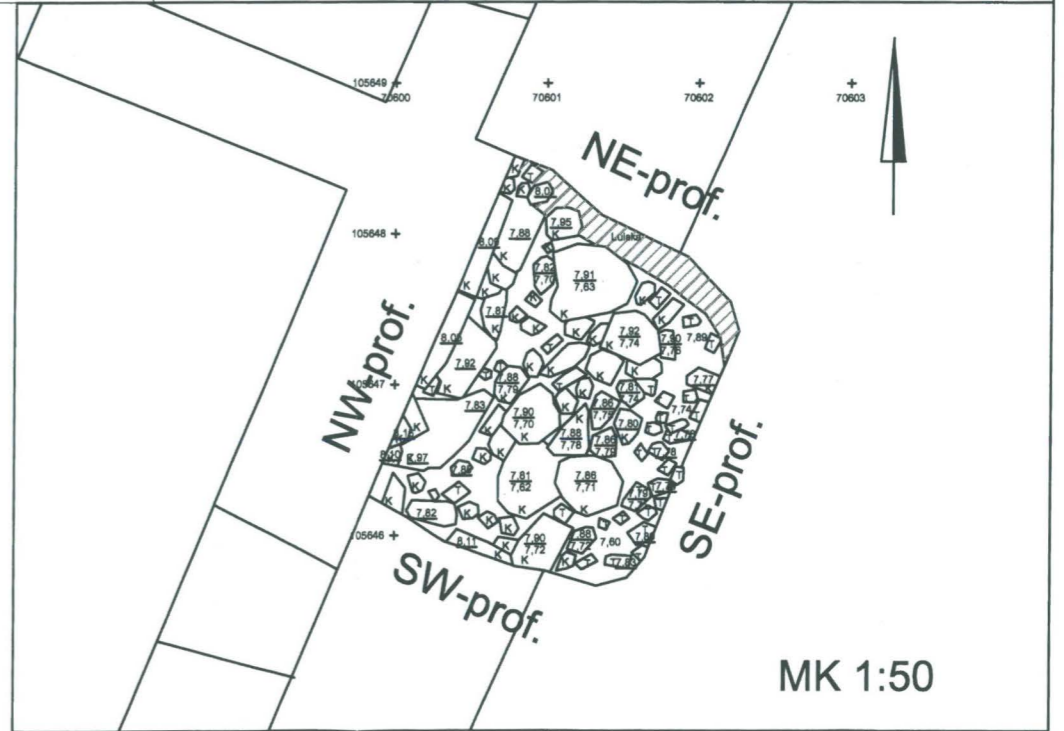
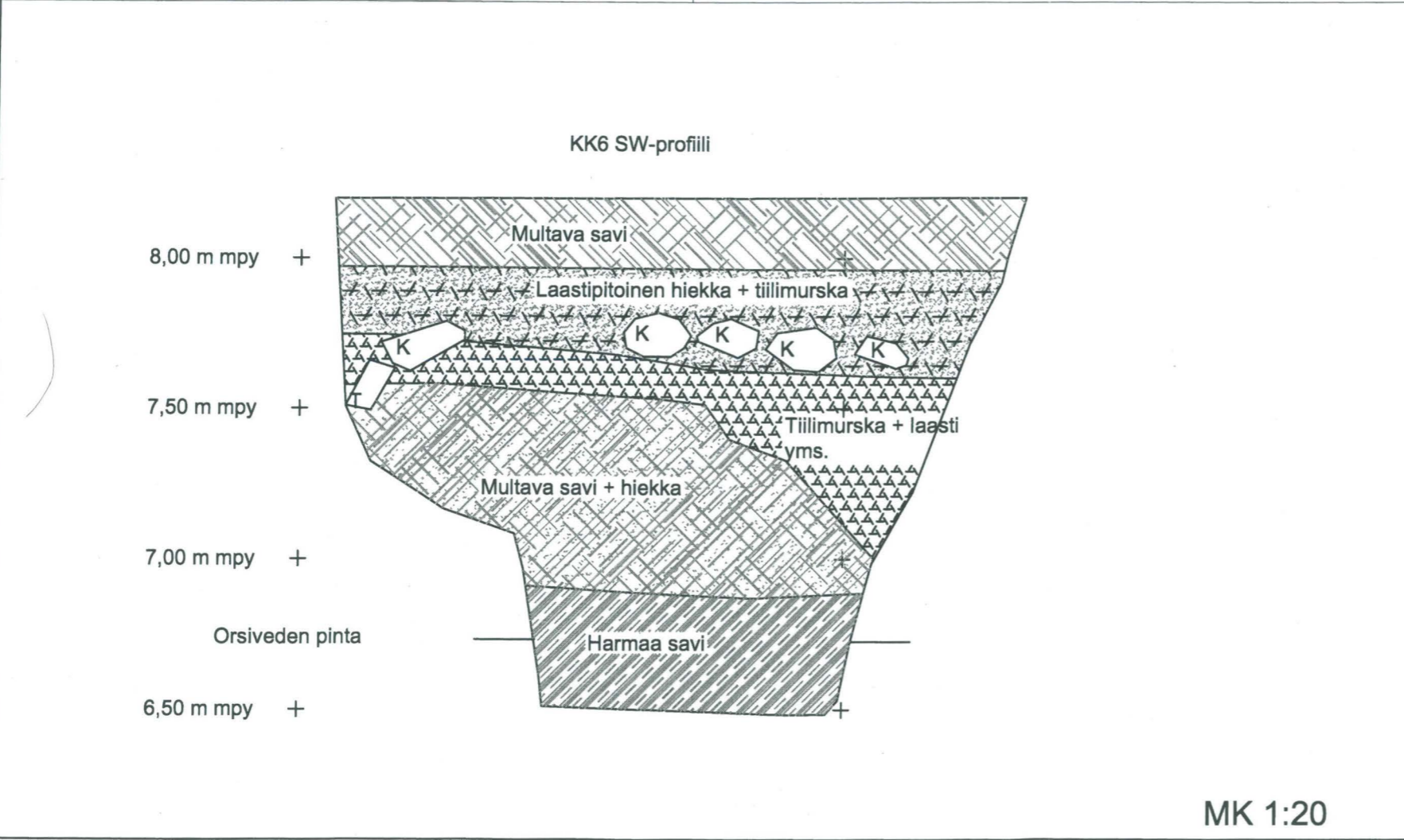
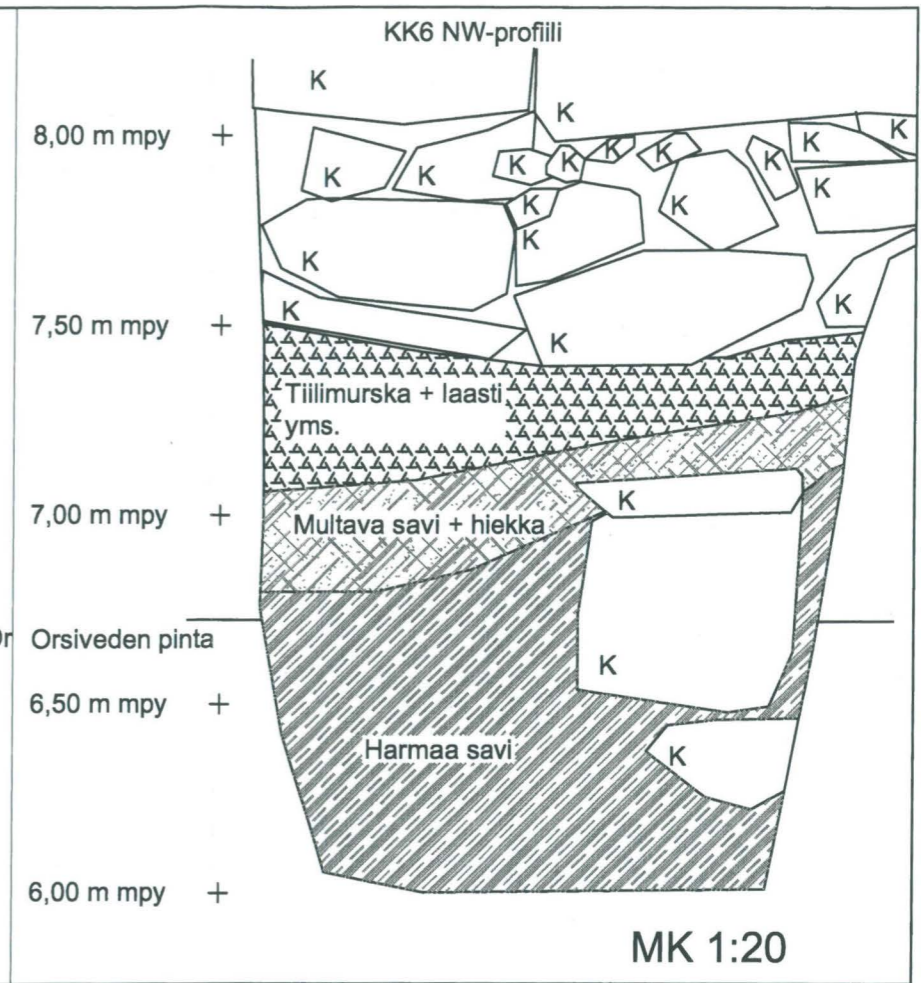
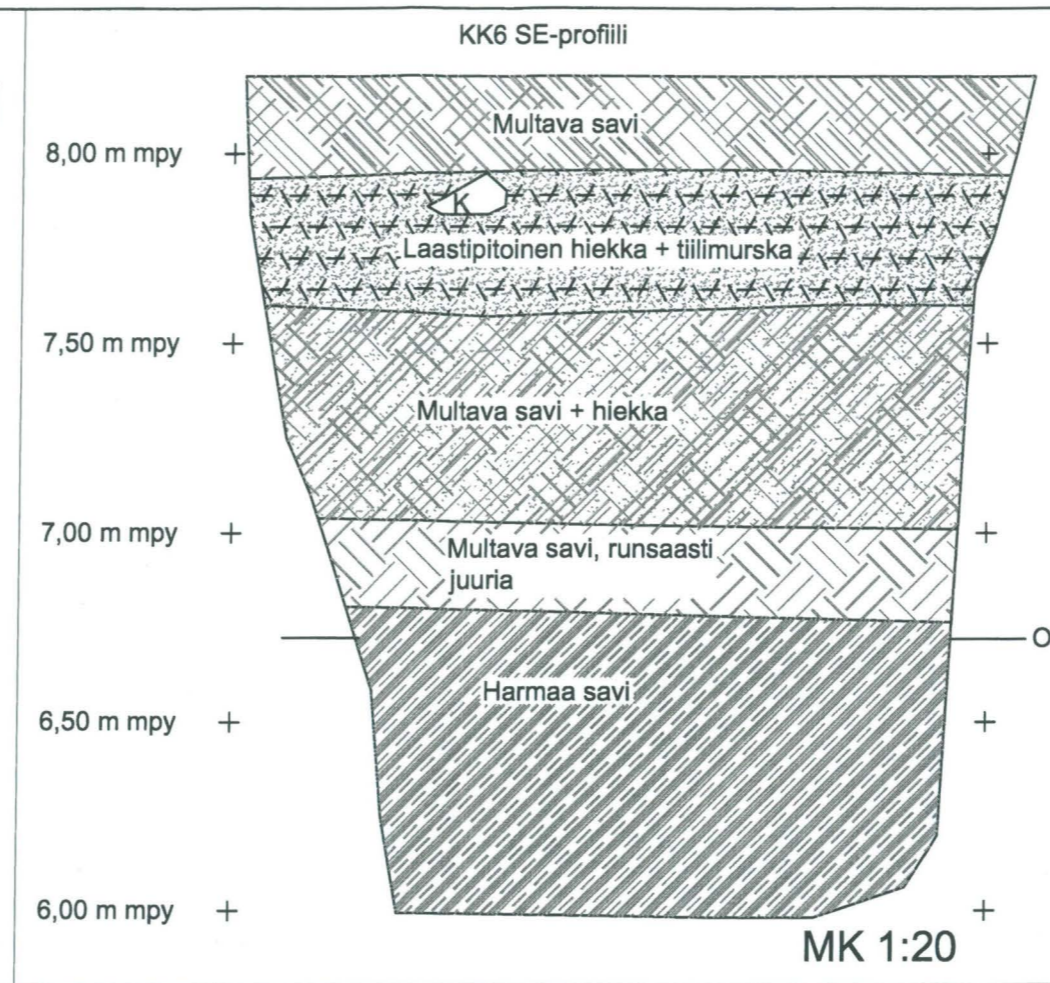
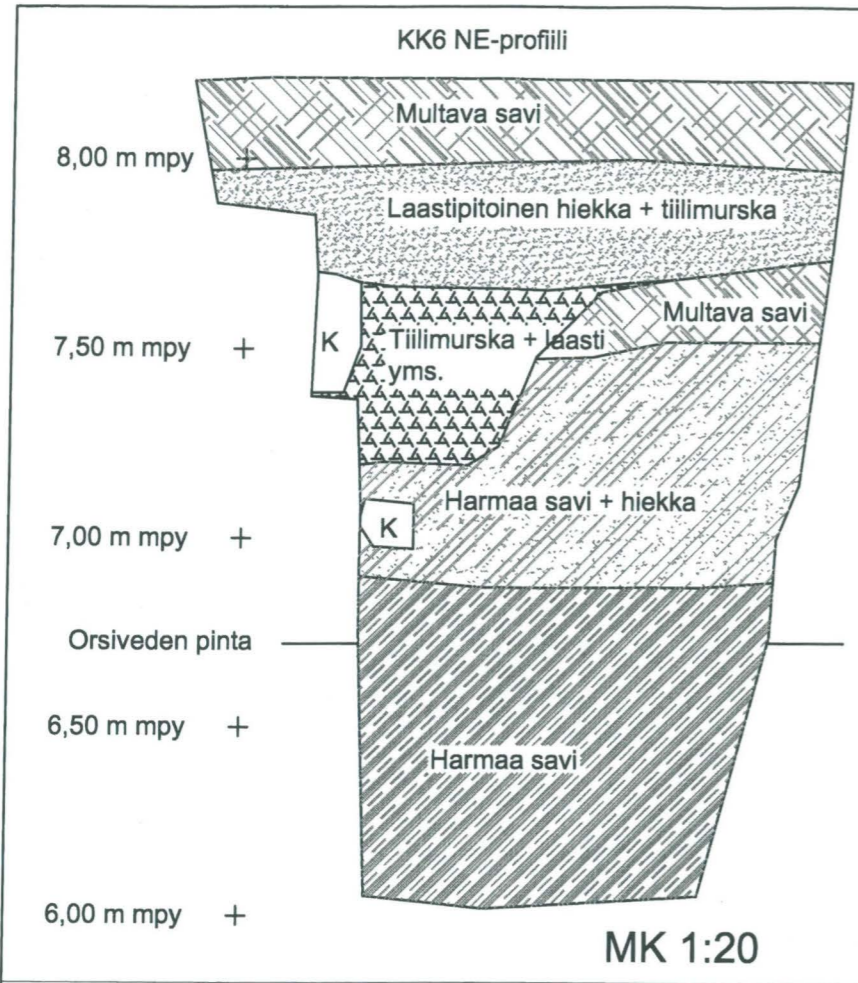
Leikkauskartta
Koekuoppa 5, SE-, SW-, NW- ja NE-profiilit
MK 1:20

MITTAUSDOKUMENTOINTI
Jukka Sipilä / Jukka Sipilä

TURUN MAAKUNTAMUSEO, TURKU

Kartta n:o 20

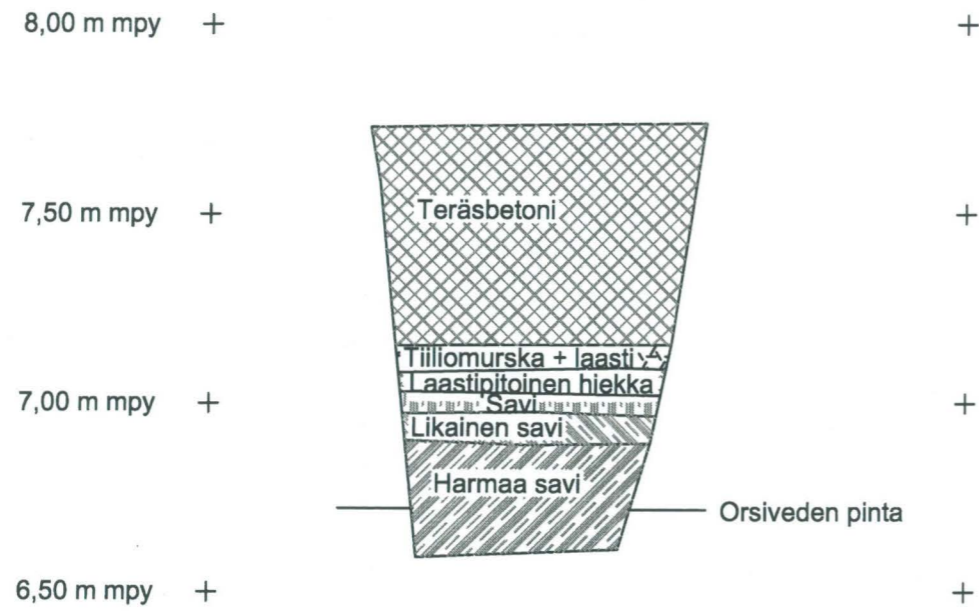

TURKU 2009 ARKKIPIISPANTALO	Leikkauskartta Koekuoppa 6, SE-, SW-, NW- ja NE-profililit MK 1:20
	MITTAUSDOKUMENTOINTI Jukka Sipilä / Jukka Sipilä
TURUN MAAKUNTAMUSEO, TURKU	
Kartta n:o 21	

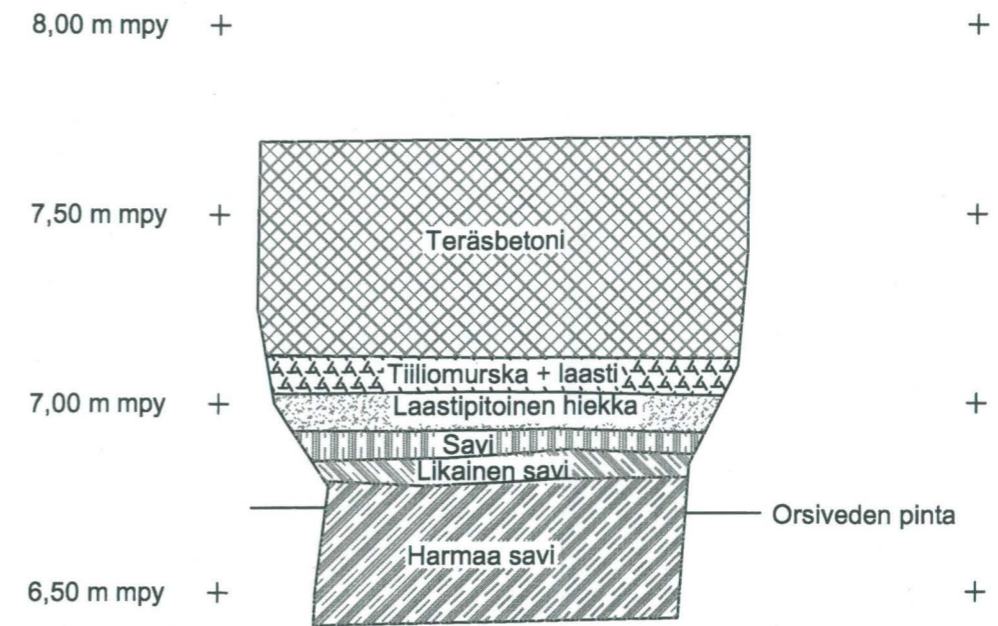

KK7 SE-profilii

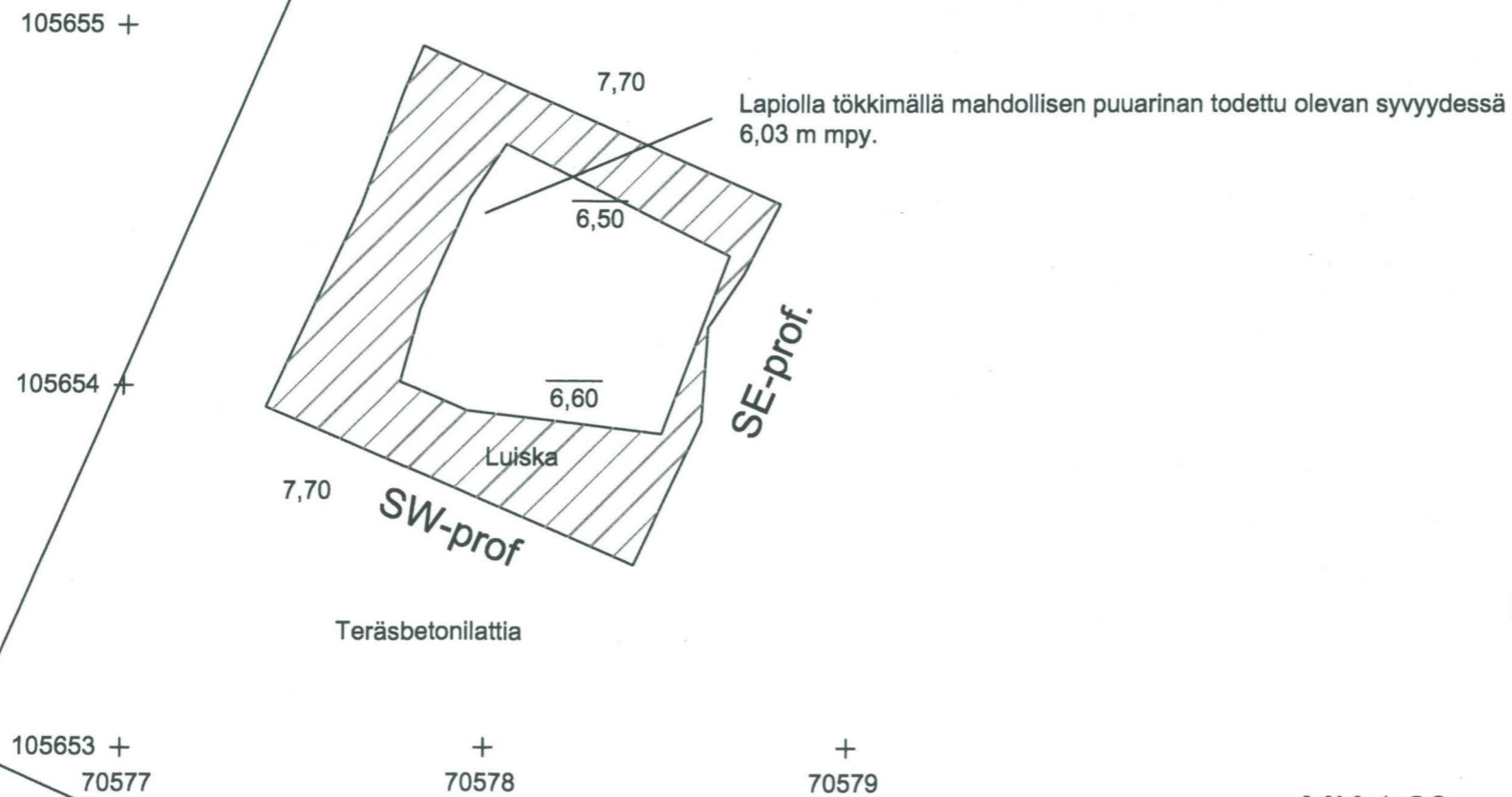
MK 1:20

KK7 SW-profilii

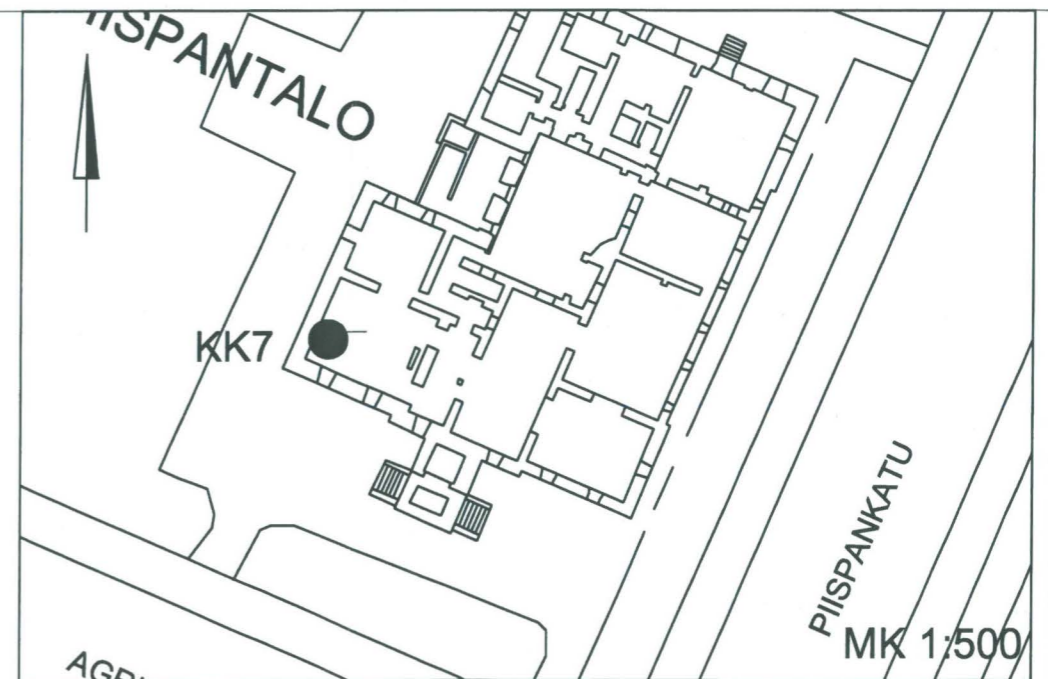

MK 1:20

Koekuoppa 7

MK 1:20

MK 1:500

TURKU 2009
ARKKIPIISPANTALO

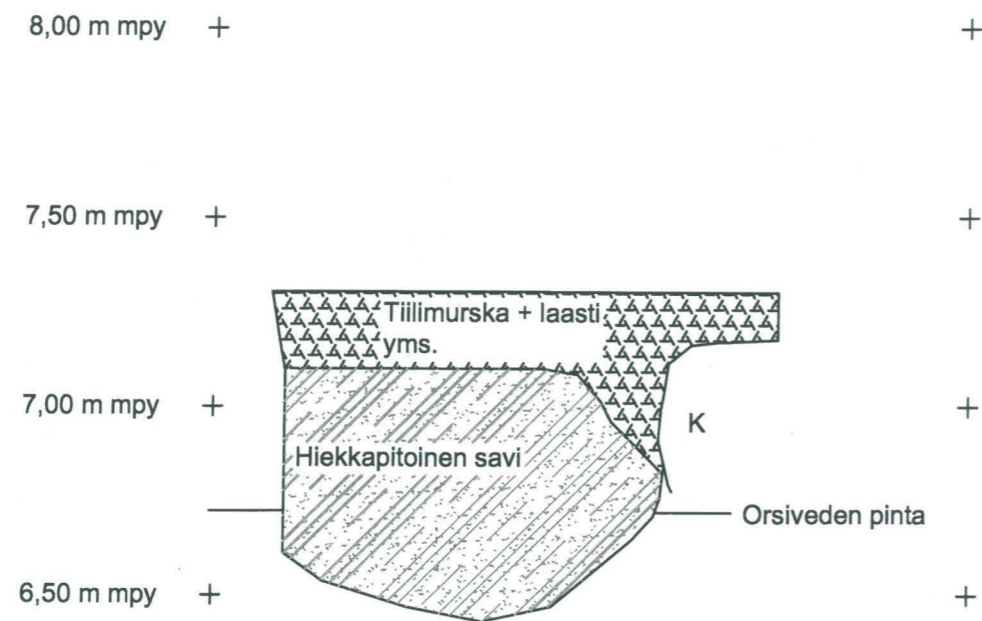
Leikkauskartta
Koekuoppa 7, SE- ja SW- profiilit
MK 1:20

MITTAUSDOKUMENTOINTI
Jukka Sipilä / Jukka Sipilä

TURUN MAAKUNTAMUSEO, TURKU

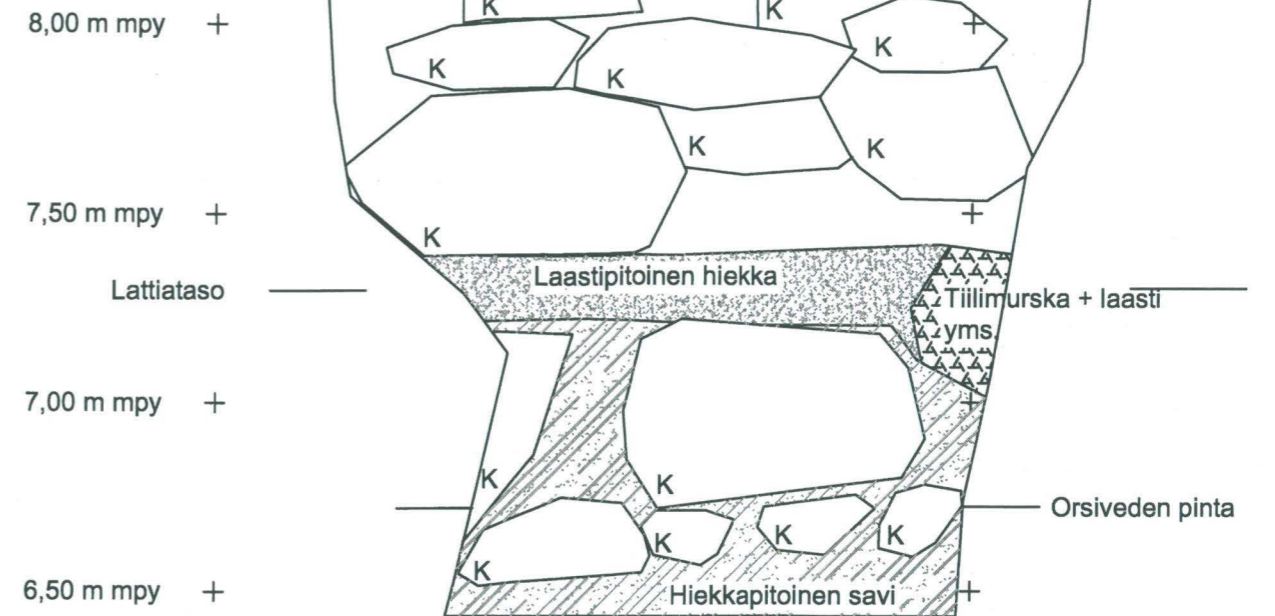
Kartta n:o 22

KK9 SE-profilli

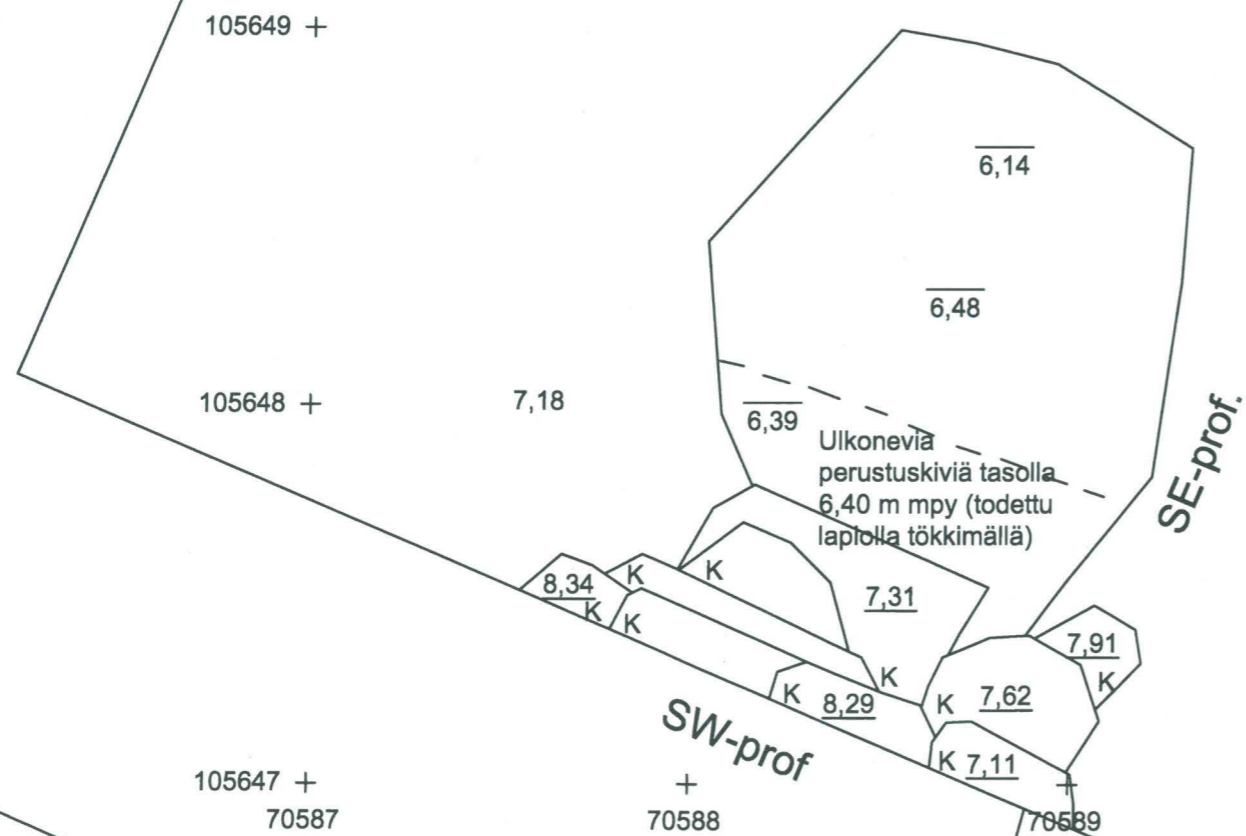
MK 1:20

KK9 SE-profilli

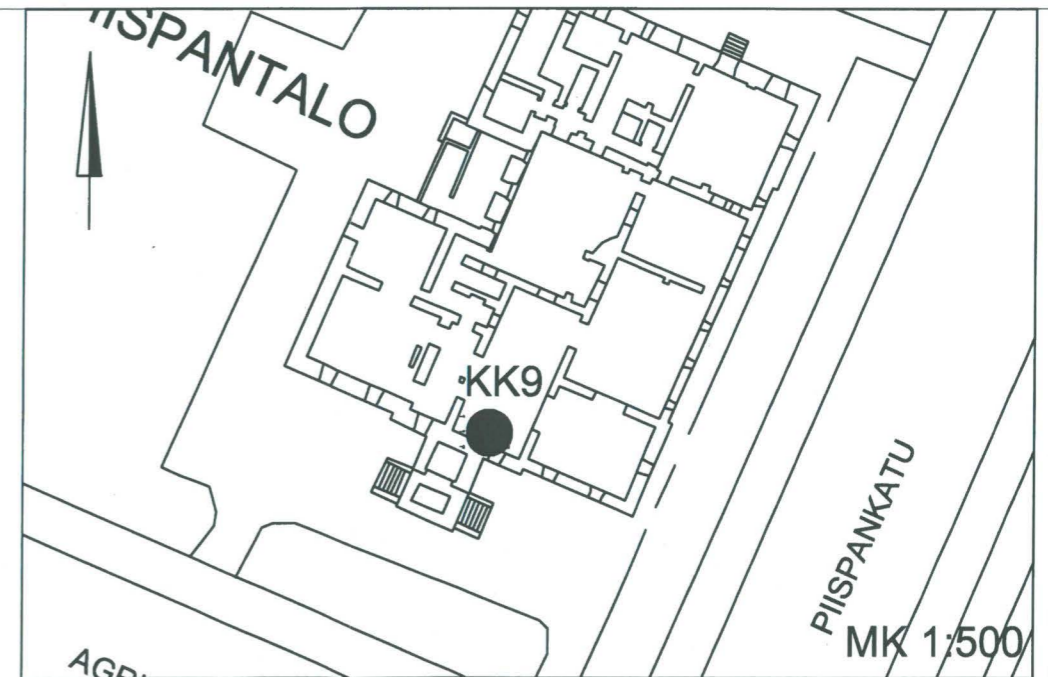

MK 1:20

Koekuoppa 9

MK 1:20

TURKU 2009
ARKKIPIISPANTALO

Leikkauskartta
Koekuoppa 9, SE- ja SW- profiilit
MK 1:20

MITTAUSDOKUMENTOINTI
Jukka Sipilä / Jukka Sipilä

TURUN MAAKUNTAMUSEO, TURKU

Kartta n:o 23

Turku Arkkipiispantalo 2009

Löytöluettelo TMM 22550

- LI004:001 Koekaivanto KK4, tiilimurskakerroksen alapuolelta. Liitupiippu, 1 kpl. Varren katkelma, jossa pisteleima vyöhyke.
- KE005:001 Koekaivanto KK5, tiilimurskakerroksen alapuolelta. Fajanssi, 2 kpl. Valkoisen tinalasitteisen lautasen kylkipaloja reunasta.
- LA005:001 Koekaivanto KK5, tiilimurskakerroksen alapuolelta. Lasiastia, 1 kpl. Vihertävä kylkipala pullostasta.
- LA005:002 Koekaivanto KK5, tiilimurskakerroksen alapuolelta. Tasolasi, 1 kpl. Vihertävä, paksuhko pala, sulatusreuna.

Turku, Arkkipiispantalo 2009

Valokuvaluettelo

DT2009:4:1:162_6287	Koekuoppa 1, koillisprofiili. Kuvattu lounaasta. Valok. Sipilä Jukka 26.1.2009
DT2009:4:1:162_6288	Koekuoppa 1, koillisprofiili. Kuvattu lounaasta. Valok. Sipilä Jukka 26.1.2009
DT2009:4:1:162_6289	Koekuoppa 1, kaakkoisprofiili. Kuvattu luoteesta. Valok. Sipilä Jukka 26.1.2009
DT2009:4:1:162_6290	Koekuoppa 1, luoteisprofiili. Kuvattu kaakosta. Valok. Sipilä Jukka 26.1.2009
DT2009:4:1:162_6296	Koekuoppa 2, luoteisprofiili. Kuvattu kaakosta. Valok. Sipilä Jukka 27.1.2009
DT2009:4:1:162_6297	Koekuoppa 2, lounaisprofiili. Kuvattu luoteesta. Valok. Sipilä Jukka 27.1.2009
DT2009:4:1:162_6298	Koekuoppa 2, kaakkoisprofiili. Kuvattu luoteesta. Valok. Sipilä Jukka 27.1.2009
DT2009:4:1:162_6299	Koekuoppa 2, koillisprofiili. Kuvattu lounaasta. Valok. Sipilä Jukka 27.1.2009
DT2009:4:1:162_6300	Katavaisen kaivinkone kaivamassa koekuoppaa 2. Kuvattu koillisesta. Valok. Sipilä Jukka 27.1.2009
DT2009:4:1:163_6304	Koekuoppa 3, koillis- ja kaakkoisprofiili. Kuvattu lounaasta. Valok. Sipilä Jukka 28.1.2009
DT2009:4:1:163_6305	Koekuoppa 3, kaakkoisprofiili. Kuvattu luoteesta. Valok. Sipilä Jukka 28.1.2009
DT2009:4:1:163_6306	Koekuoppa 3, lounaisprofiili. Kuvattu koillisesta. Valok. Sipilä Jukka 28.1.2009
DT2009:4:1:163_6307	Koekuoppa 3, koillisprofiili. Kuvattu lounaasta. Valok. Sipilä Jukka 28.1.2009
DT2009:4:1:163_6316	Koekuoppa 4, pintakivikkoa. Kuvattu lounaasta. Valok. Sipilä Jukka 28.1.2009
DT2009:4:1:163_6317	Koekuoppa 4, kaakkoisprofiili. Kuvattu luoteesta. Valok. Sipilä Jukka 28.1.2009
DT2009:4:1:163_6318	Koekuoppa 4, koillisprofiili. Kuvattu lounaasta. Valok. Sipilä Jukka 28.1.2009
DT2009:4:1:163_6319	Koekuoppa 4, lounaisprofiili. Kuvattu kaakosta. Valok. Sipilä Jukka 28.1.2009
DT2009:4:1:163_6320	Koekuoppa 4, luoteisprofiili. Kuvattu kaakosta. Valok. Sipilä Jukka 28.1.2009
DT2009:4:1:163_6322	Koekuoppa 5. Pintamaan alla peittyneenä ollut sadevesiränni. Kuvattu lännestä. 29 Valok. Sipilä Jukka.1.2009
DT2009:4:1:163_6323	Koekuoppa 5, pintakivikkoa. Kuvattu lännestä. Valok. Sipilä Jukka 29.1.2009
DT2009:4:1:163_6324	Koekuoppa 5, pintakivikkoa ja kaakkoisprofiili. Kuvattu luoteesta. Valok. Sipilä Jukka 29.1.2009
DT2009:4:1:163_6325	Koekuoppa 5, pintakivikkoa. Kuvattu lounaasta. Valok. Sipilä Jukka 29.1.2009
DT2009:4:1:163_6326	Koekuoppa 5, pintakivikkoa ja arkkipiispantalons perustusta. Kuvattu lännestä. Valok. Sipilä Jukka 29.1.2009
DT2009:4:1:163_6327	Koekuoppa 5, pintakivikon liittyminen arkkipiispantalons perustukseen. Kuvattu lännestä. Valok. Sipilä Jukka 29.1.2009
DT2009:4:1:163_6328	Koekuoppa 5, pintakivikon liittyminen perustukseen ja kaakkoisprofiili. Kuvattu lounaasta. Valok. Sipilä Jukka 29.1.2009
DT2009:4:1:163_6329	Koekuoppa 5, koillisprofiili. Kuvattu lounaasta. Valok. Sipilä Jukka 29.1.2009
DT2009:4:1:163_6330	Koekuoppa 5, kaakkoisprofiili. Kuvattu luoteesta. Valok. Sipilä Jukka 30.1.2009

DT2009:4:1:163_6331	Koekuoppa 5, lounaisprofiili. Kuvattu koillisesta. Valok. Sipilä Jukka 30.1.2009
DT2009:4:1:163_6332	Koekuoppa 5, luoteisprofiili. Kuvattu kaakosta. Valok. Sipilä Jukka 30.1.2009
DT2009:4:1:163_6333	Koekuoppa 6, pintakivikko. Kuvattu koillisesta. Valok. Sipilä Jukka 30.1.2009
DT2009:4:1:163_6334	Koekuoppa 6, pintakivikko. Kuvattu lounaasta. Valok. Sipilä Jukka 30.1.2009
DT2009:4:1:163_6336	Koekuoppa 6, luoteisprofiili. Kuvattu kaakosta. Valok. Sipilä Jukka 2.2.2009
DT2009:4:1:163_6337	Koekuoppa 6, lounaisprofiili. Kuvattu koillisesta. Valok. Sipilä Jukka 2.2.2009
DT2009:4:1:163_6338	Koekuoppa 6, kaakkoisprofiili. Kuvattu luoteesta. Valok. Sipilä Jukka 2.2.2009
DT2009:4:1:163_6339	Koekuoppa 6, koillisprofiili. Kuvattu lounaasta. Valok. Sipilä Jukka 2.2.2009
DT2009:4:1:163_6340	Koekuoppa 7, kaakkoisprofiili. Kuvattu luoteesta. Valok. Sipilä Jukka 3.2.2009
DT2009:4:1:163_6341	Koekuoppa 7, luoteisprofiili. Kuvattu kaakosta. Valok. Sipilä Jukka 3.2.2009
DT2009:4:1:163_6342	Koekuoppa 7, lounaisprofiili. Kuvattu koillisesta. Valok. Sipilä Jukka 3.2.2009
DT2009:4:1:163_6343	Koekuoppa 9, lounaisprofiili. Kuvattu koillisesta. Valok. Sipilä Jukka 3.2.2009
DT2009:4:1:163_6344	Koekuoppa 9, lounaisprofiili. Kuvattu koillisesta. Valok. Sipilä Jukka 3.2.2009
DT2009:4:1:163_6345	Koekuoppa 9, lounaisprofiili. Kuvattu koillisesta. Valok. Sipilä Jukka 3.2.2009
DT2009:4:1:163_6346	Koekuoppa 9, kaakkoisprofiili. Kuvattu luoteesta. Valok. Sipilä Jukka 3.2.2009
DT2009:4:1:163_6347	Koekuoppa 9, luoteisprofiili. Kuvattu kaakosta. Valok. Sipilä Jukka 3.2.2009
DT2009:4:1:163_6387	Teräsbetonin alta paljastunut tiilikaivo. Kuvattu lännestä. Valok. Sipilä Jukka 23.2.2009
DT2009:4:1:163_6388	Teräsbetonin alta paljastunut tiilikaivo. Kuvattu lännestä. Valok. Sipilä Jukka 23.2.2009

DT2009_4_1_163_6334.JPG

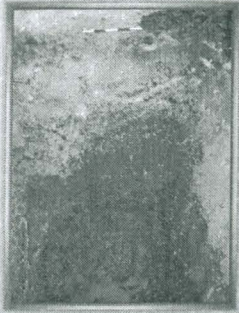
DT2009_4_1_163_6336.jpg

DT2009_4_1_163_6337.jpg

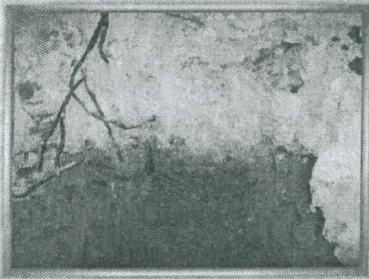
DT2009_4_1_163_6338.jpg

DT2009_4_1_163_6339.jpg

DT2009_4_1_163_6340.jpg

DT2009_4_1_163_6341.jpg

DT2009_4_1_163_6342.jpg

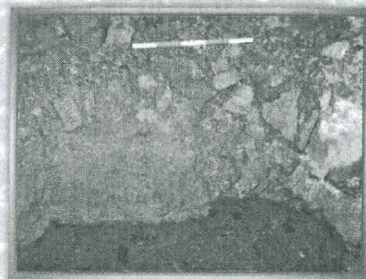
DT2009_4_1_163_6343.jpg

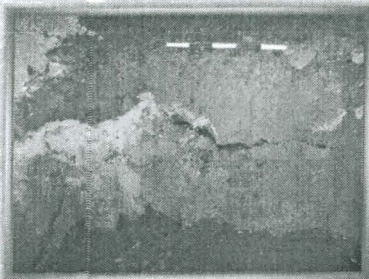
DT2009_4_1_163_6344.jpg

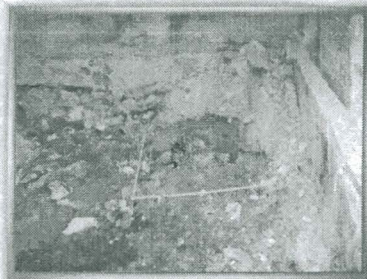
DT2009_4_1_163_6345.jpg

DT2009_4_1_163_6346.jpg

DT2009_4_1_163_6347.jpg

DT2009_4_1_163_6387.jpg

DT2009_4_1_163_6388.jpg

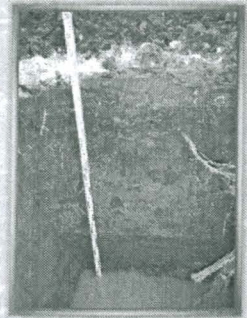

DT2009_4_1_162_6287.JPG

DT2009_4_1_162_6288.JPG

DT2009_4_1_162_6289.JPG

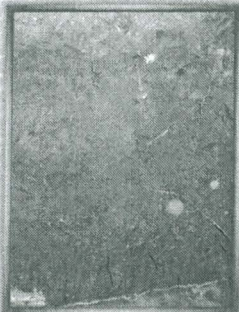
DT2009_4_1_162_6290.JPG

DT2009_4_1_162_6296.JPG

DT2009_4_1_162_6297.JPG

DT2009_4_1_162_6298.JPG

DT2009_4_1_162_6299.JPG

DT2009_4_1_162_6300.JPG

DT2009_4_1_163_6304.JPG

DT2009_4_1_163_6305.JPG

DT2009_4_1_163_6306.JPG

DT2009_4_1_163_6307.JPG

DT2009_4_1_163_6316.JPG

DT2009_4_1_163_6317.JPG

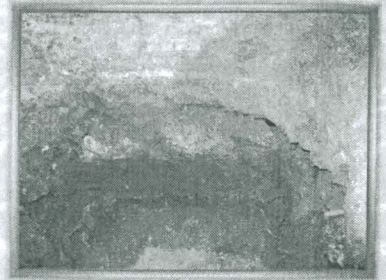

DT2009_4_1_163_6318.JPG

DT2009_4_1_163_6319.JPG

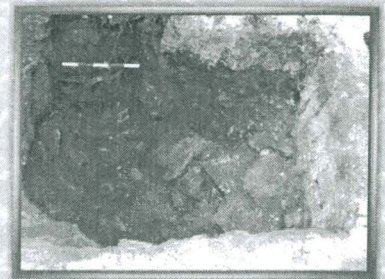
DT2009_4_1_163_6320.JPG

DT2009_4_1_163_6322.JPG

DT2009_4_1_163_6323.JPG

DT2009_4_1_163_6324.JPG

DT2009_4_1_163_6325.JPG

DT2009_4_1_163_6326.JPG

DT2009_4_1_163_6327.JPG

DT2009_4_1_163_6328.JPG

DT2009_4_1_163_6329.JPG

DT2009_4_1_163_6330.JPG

DT2009_4_1_163_6331.JPG

DT2009_4_1_163_6332.JPG

DT2009_4_1_163_6333.JPG